

Akvarelové barvy

VÝBĚR AKVARELOVÝCH BAREV

Existují dvě hlavní podoby akvarelových barev: mokré barvy v tubách a suché miskové barvy. Můžete také koupit akvarelové tyčinky, které jsou suché a dají se použít ke kreslení a skicám stejně jako štětec. Tyto barvy jsou ke koupi ve dvou kvalitách: studentské, které se doporučují pro začátečníky, a daleko dražší profesionální barvy, určené pro pokročilé umělce.

Všechny barvy lze pořídit samostatně nebo v sadách předem vybraných barev. Pokud jste malíř-začátečník, je nejlépe začít s jednou z těchto sad. Jak budete pokračovat, můžete si dokoupit jednotlivé barvy, které budou odpovídat vašemu stylu a preferencím.

Barvy v tubě

Obvykle jsou k dostání v 5ml nebo 14ml tubách, mají polotekutou konzistenci a jsou rychle a dobře míchatelné. Protože můžete vymačkat tolik barvy, kolik potřebujete, jsou barvy v tubách ideální pro míchání velkých dávek barev na

rovnoměrné vrstvy barev a rozměrné obrazy. Z téhož důvodu lze s barvami v tubách snadno dosáhnout vysoké barevné sytosti (viz naproti). Můžete je dokonce použít čisté, k dosažení velmi jasné barvy. Barvy v tubách schnou na paletě, ale po navlhčení se dají použít znovu. Lze je využít i jako doplnění miskových barev (viz níže), pokud je necháte uschnout.

Miskové barvy

Suché, jako sušenky vypadající miskové barvy jsou praktické a dobře přenosné – vynikající pro práci v *plenéru*. Pokud je

jen tak přejedete mokrým štětcem, jsou perfektní pro malé obrázky a skici. Vlhkým hadříkem barvy udržujte po použití čisté, abyste předešli zašpinění. Mají tendenci absorbovat barvy ze špinavého štětce.

Miskové barvy jsou ke koupi ve dvou velikostech: jako celé misky nebo polomisky. Kupte si celé misky barev, které používáte často. Například pokud se specializujete na krajinky, bylo by dobré pořídit si celé misky modrých barev (obloha) a zemitých barev jako siena pálená a umbra pálená. Kupte si samostatné barvy a upravte si sadu.

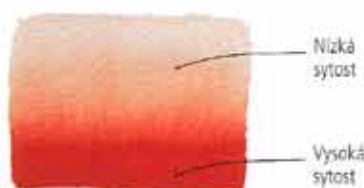

Sada
polomiskových
barev

Kvalita a sytost

Profesionální barvy pro umělce mají větší poměr pigmentů k pojivu než cenově přijatelnější verze studentských barev. Pigmenty jsou jemněji mleté, což ve výsledku znamená bohatší malbu, jsou stálobarevnější a konzistentnější, a to jak ty v tubě, tak v miskách. Avšak jako začátečník byste se měli držet studentských barev (to platí i pro ostatní materiály), dokud nezískáte jistotu v základních technikách a nebudete přesvědčeni, že chcete u akvarelových barev zůstat. Jakmile pokročíte, kupte si ty nejvyšší kvality barvy, jaké si budete moci dovést.

Akvarelové barvy nabízejí širokou škálu účinku, co se týče sytosti i transparentnosti. Barvy v tubách dokážou dát intenzivní efekt, protože můžete použít spoustu pigmentu, zatímco miskové barvy vytvoří relativně transparentní efekt, pokud nejsou nanášeny ve vrstvách.

Vzorek barvy z tuby

„Tak jak budete rozvíjet své umělecké dovednosti, přizpůsobíte si paletu barev podle vlastního stylu.“

Základní paleta

Tento vzorový výběr barev (zde ve formě barev v tubách) je dobrou základní paletou pro začátečníka. Až se dokonale seznámíte s akvarelem, přidejte si anebo vyměňte barvy.

Kadmium citronové	Světlá červená	Pruská modř
Aureolin žlutý	Hněd mořenová	ftalocyaninová modř (zelený odstín)
Chinakridonová zlatá	Alizarinový karmin	Winsorská modř
Přírodní siena	Pyrrol/Winsorská červená	Blankytná modř
Přírodní umbra	Chinakridonová magenta	Kobalt modrozelený
Kadmium oranžové	Winsorská fialová	ftalocyaninová zelená
Benátská červená	Francouzský ultramarin	Paynesova šedá

Doplňkové barvy

Jak budete pokračovat, objevíte širokou škálu barev. Všechny tyto barvy jsou například použity v technikách v této kapitole.

Běloba

Ačkoli je obvyklé ponechat bílou barvu papíru prosvítat, bílá akvarelová barva je také k dostání, a to pro více neprůhlednou barvu.

Čínská běloba

Štětce

JAK VYBRAT ŠTĚTCE

V nabídce je široká škála štětců, ale pilířem akvarelu jsou kulaté měkké štětce. Stačí vám jen pár kulatých štětců – a můžete s nimi namalovat prakticky všechno. Ostatní typy štětců jsou určeny ke specifickým účelům, jako je pokládání lazury či přesné detaily. Pokud je potřebujete, přidejte je do své sbírky.

K dostání jsou štětce z různých materiálů, rozličných vlastností, tvarů a velikostí. Vysoce kvalitní štětce mohou být velmi drahé, ale není třeba dosáhnout až na ně. Ať už si vyberete jakékoli vlákno, v kulatém štětcu bývá dost ohebné, tvarované do špičky a dokáže pojmout dostatek barvy.

Vlákna štětců

Sobolí štětce jsou tradiční volbou akvarelistů, protože vlas je pružný, drží tvar a štětce pojmu spoustu vody a barvy. Avšak jsou drahé (zejména větší velikosti)

a opotřebovávají se. Nejlepší kvalita je vyrobena z kolinského sobola (druh lasičky); čistý sobol a červený sobol jsou méně dobré, ale stále vysoce kvalitní. Když si štětec kupujete v maloobchodě, ještě předtím, než ho koupíte, požádejte o trochu vody, štětec namočte a ujistěte se, že se vytvaruje do perfektní špičky. Pokud nakupujete na internetu, riskujete, že koupíte nekvalitní štětec.

Veverčí a kozí chlupy jsou velmi měkké a vhodné pro velkoplošné lazury, ale nedokážou vám dát dost přesnosti pro detailní práci. Hovězí

chlupy jsou vhodné pro ploché štětce a vepřové štětiny nebo jejich syntetický ekvivalent jsou tuhé a dobré pro odstraňování chyb.

Jsou tu také směsi sobolích chlupů a syntetických vláken, které mohou být dobrým kompromisem. Syntetické štětce jsou levnější než sobolí, vydrží daleko déle a jsou pro téměř každý akvarel naprosto v pořádku.

Typy štětců

Štětce jsou k dostání v očíslovaných velikostech, každé číslo odpovídá účelu použití. Pro většinu tahů štětcem je

Kulaté štětce

Kulaté štětce jsou pro akvarel nejčastěji užívaným typem štětců. Díky tvaru jsou všestranné, vhodné pro detaily i jemné linky, ale také pro nanášení lazur a širší tahy. Je přínosné investovat do kvalitních kulatých štětců, které používáte nejčastěji.

Štětce na nanášení lazur

Štětce z přírodních chlupů pojmu a rozprostřou barvu velmi dobře, a tak jsou ideální pro lazury. Hranatý štětec, rozmývací štětec a tzv. hejk (štětec orientálního typu) jsou všechny dobré na kladení velkých ploch barvy, a stejně tak absorbují přebytečnou barvu. Rozmývací štětec je zvlášť dobrý na míchání.

Držení uprostřed

K vytvoření lazur držte štětec uprostřed rukojeti a pohybujte celou spodní částí paže.

Pevné „tužkové“ držení

K malování detailů držte štětec jako tužku. Maliček položte na papír, aby ruka byla stabilní.

Kolmé držení

K malování rozmáchlých tahů špičkou štětce mějte pevné zápěstí a pohybujte celou paží od ramene.

Volné „tužkové“ držení

Držte štětec jako tužku v polovině rukojeti, abyste si udrželi větší rozsah pohybu při plynulých tazích.

Držení na konci

Uchopte štětec na konci tak, že můžete kmitat zápěstím – perfektní pro jemné, drobounké linky.

nejlepší kulatý štětec se špičkou.

Velké hranaté štětce nebo velké rozmývací štětce jsou dobré na kladení lazur na velké plochy. Ploché štětce, známý také jako „jedním tahem“, je vhodný na silné čáry a lineární tahy. Štětce na kladení vrstev jsou prostě většími verzemi štětců.

Linery a riggery jsou dlouhé a úzké, s dlouhým vlasem a tvarované do špičky. Jsou ideální pro malování velmi tenkých linek. Velmi zkosené štětce (swordlinery) jsou také vhodné pro jemný detail. Pro míchání barev jsou praktické vějířovité štětce.

Velikosti

Velikosti štětců jsou vymezeny od velikosti 000 (nejmenší neboli nejtenčí) výše. Pokud jste začátečník, začněte s třemi kulatými štětci o velikostech 03, 05 a 08. Středně pokročilí a pokročilí umělci mohou rozšířit svou sbírku podle svého osobního stylu a potřeb.

Stopy štětcem

K vytváření stop štětcem můžete používat špičku, strany nebo hrany štětců. Hranaté, ploché štětce dělají silné, hranaté čáry. Kulaté štětce vytvářejí volné, expresivní linie, ať už je děláte stranou štětce, anebo jeho špičkou.

Ploché štětec s měkkými štětinami

Rigger

Kulatý štětec s měkkými štětinami

Ploché štětec ze štětín

1" (1") ploché štětec ze sobolích chlupů
syntetického vlákna

3/4" (3/4") rozmývací štětec (mop)
z kozích chlupů

2" (2") tzv. hejk z kozích chlupů

Další štětce

Používejte při práci správný štětec. Vějířovité štětce jsou vhodné pro míchání, zatímco riggery pro přidávání jemného detailu a čar obrysu. Ploché štětce jsou dobré pro tvoření silných čar a rovných

vějířovitý štětec ze sobolích chlupů

rigger ze sobolích chlupů

1" (1") ploché sobolí štětec „jedním tahem“

chý štětec z vepřových štětín pro čištění

Podložky a další materiály

VOLBA POVRCHU VHODNÉHO K MALBĚ

První podložkou, či povrchem, jež u akvarelu přichází v úvahu, je papír. Vyrábí se mnoha různými způsoby a má rozličné vlastnosti, barvu, velikost a gramáž (tloušťku). Papír můžete koupit v několika podobách; jednotlivé kusy, role, lepené náčrtníky i přednapnuté bloky pro akvarel.

Různá textura a gramáž papíru vytváří odlišné efekty na vaší hotové malbě. Doporučuje se experimentovat a přemýšlet o žádoucích efektech předtím, než si papír vyberete. Kupte si jednotlivé listy různého papíru, než se rozhodnete, kterému druhu dáte přednost.

Náčrtníky

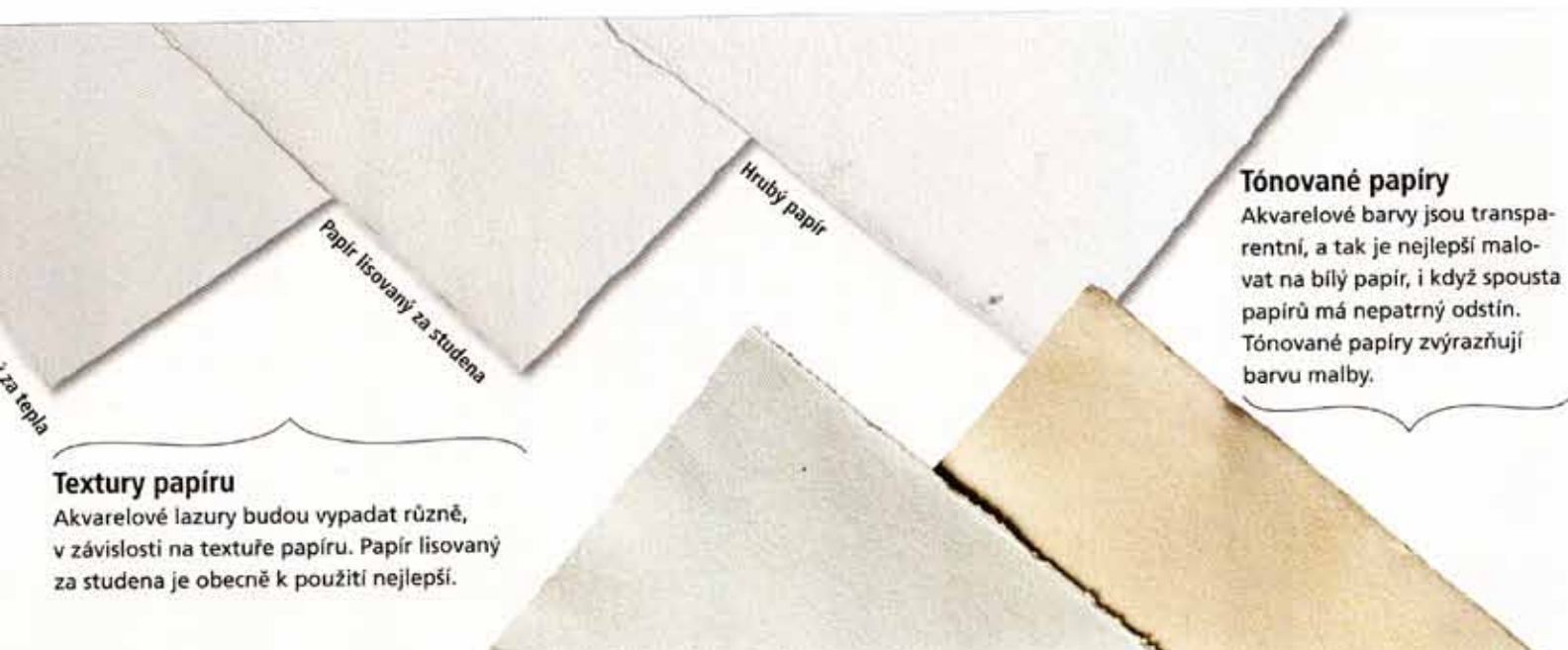
Náčrtníky jsou pro všechny umělce nepostradatelné a mají různou vazbu. Náčrtníky na spirále jsou nejpraktičtější, protože listy leží rovně. Velikosti jsou různé. Pokud je užíváte pro práci v pleněru, je formát A3 pravděpodobně

největší zvládnutelnou velikostí. Druh a kvalita papíru náčrtníků jsou také různé. Vyberte si „střed“ mezi papíry těžké gramáže, který se nezkrabatí, když zvlhne. Lehčí papíry jsou vhodné pro práci tužkou či tuší – například těžší kancelářský papír. Náčrtníky z akvarelového papíru lépe přijmou lazury než kancelářský papír.

Akvarelové papíry

Akvarelové papíry mají rozličné povrchy: hrubý, lisovaný za studena a lisovaný za tepla. Hrubý papír má velmi texturovanou úpravu, zatímco

papír lisovaný za studena má relativně hladký povrch. Papír lisovaný za tepla je válcován, aby měl velmi hladký povrch. Ačkoli akvarelové papíry jsou obvykle bílé, odstín papíru se může velice lišit podle výrobce, od brilantní bílé po téměř krémovou. Bělost ovlivňuje průzračnost samotné malby. Akvarelový papír má rub a líc. Lícová je ta strana, kde přečtete správně vodoznak, ale u těch nejlepších papírů můžete malovat na obě strany. Papír je také při výrobě ošetřen kličem z důvodu jeho absorpce.

Textury papíru

Akvarelové lazury budou vypadat různě, v závislosti na textuře papíru. Papír lisovaný za studena je obecně k použití nejlepší.

Tónované papíry

Akvarelové barvy jsou transparentní, a tak je nejlepší malovat na bílý papír, i když spousta papírů má nepatrný odstín. Tónované papíry zvýrazňují barvu malby.

Náčrtníky

Malé náčrtníky se dají při práci na skicách a studiích v plenéru snadno přenášet.

Paleta se zásobníky

Keramická paleta

tové palety mají časem tendenci ke skvrnám. Budete potřebovat nejméně jednu paletu s několika zásobníky na různé barvy a jednu větší paletu pro míchání barev.

V procesu klišování výrobci vytvářejí různé kvality povrchů, které ovlivňují, jak se malba chová. Malba by neměla být absorbována papírem s nejvyšší klišovou vrstvou. Namísto toho bude klouzat po povrchu. Méně klišované papíry absorbují barevné lazury rychle a malba se vsákne do povrchu. Pokud je papír příliš klišovaný, napněte ho, abyste částečně kliš odstranili (viz níže).

Velikosti a gramáž papíru

Jednotlivé listy papíru bývají v různých velikostech, největší z nich má rozměry

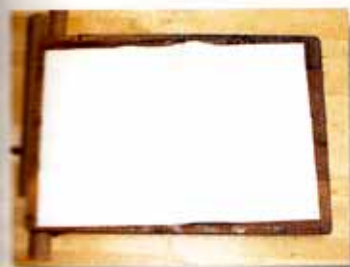
76 x 56 cm (30 x 22") a nazývá se také imperiál. K dispozici jsou i poloviční a čtvrtinové velikosti imperiálu. Pokud vyžadujete větší velikosti, musíte koupit papír v rolích. Gramáž papíru je obvykle 200 gsm (gramů na metr čtvereční), 300 gsm a 640 gsm. Můžete používat ty nejtěžší papíry bez toho, abyste je napínali, ale jsou drahé. Je také obtížné rolovat těžší papír, například pokud chcete poslat malbu k zarámování. Je daleko jednodušší srolovat 200gsm a 300gsm papíry a uložit je nebo dát do tubusu a odeslat k rámaři. Avšak tyto papíry

potřebujete napnout, nebo se vám zvlíní, jakmile nasáknou barvou.

Akvarelové bloky

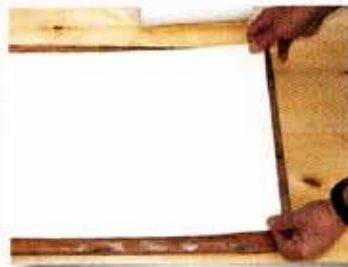
Akvarelové bloky jsou vyrobeny z menších kusů papíru, které jsou slepené dohromady. Svrchní vrstva bloku slouží jako povrch k malbě. Když je vaše malba dokončena, můžete ji jednoduše odlepit od bloku a odkrýt další vrstvu. Bloky jsou dobré pro práci v plenéru, protože mají tvrdý povrch, a vy tak nepotřebujete k práci ještě kreslicí podložku.

Napínání papíru

Krok 1

Namočte papír vodou po obou stranách pomocí houby. Položte ho lícem nahoru na silnou desku.

Krok 2

Přilepte jeden okraj papíru proužkem lepenky a jemně zatáhněte, abyste odstranili zkrabatění.

Krok 3

Přilepte zbylé okraje papíru k desce.

Krok 4

Nechte papír uschnout (to zabere několik hodin). Při malování ponechte papír na desce.

Míchání barev

UŽITÍ TEORIE BAREV K MÍCHÁNÍ AKVARELOVÝCH BAREV

Znalost teorie barev vám pomůže naučit se, jak si namíchat vlastní barvy a vytvořit odstíny, tóny a tmavé lomené tóny, které dodají vaší práci život. Avšak akvarelové barvy uschnou do značně světlejšího odstínu, než je mokrá barva, kterou vidíte na papíře, a tak budete muset v praxi namíchat odstín tmavší, abyste to vykompenzovali.

METODY MOKRÉHO MÍCHÁNÍ

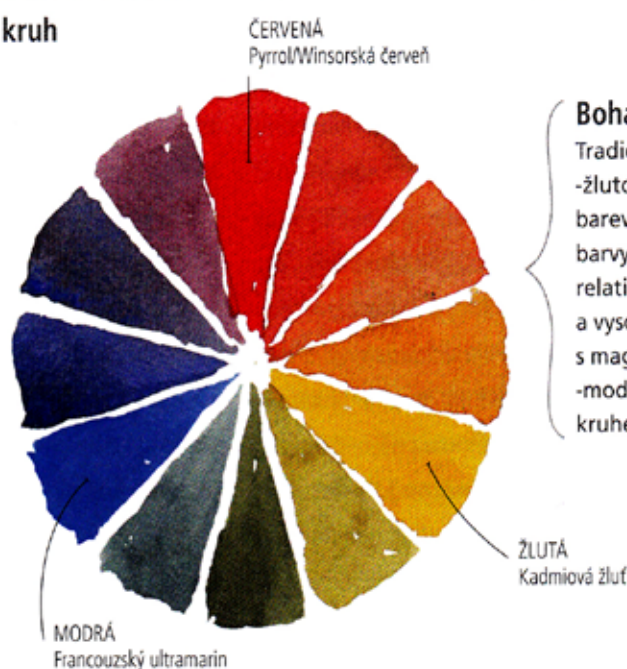
Můžete míchat mokré barvy dohromady na paletě nebo je zkombinovat mokrým do mokrého přímo na papíře tak, jak je zobrazeno zde při míchání francouzského ultramarinu a aureolinu. Neproplachujte štětec před namočením do barvy – propláchnutí přidá vodu a rozředí směs a znemožní vám dosáhnout silných odstínů.

■ Tradiční versus moderní barevný kruh

Primární barvy – tradičně červená, žlutá a modrá – jsou schopny vytvořit mnoho dalších odstínů (viz str. 14–15). Jsou to teplé a studené varianty každé barvy, avšak vaše namíchané barvy vždy závisí na vašich verzích modré, červené a žluté, které jste si vybrali. Moderní přístup používá magentu, žlutou a modrozelenou jako primární barvy. Jsou chladnější než tradiční primární barvy a vytvářejí jasné sekundární a terciární barvy.

Jak ateliéry naproti tomu ukazují, ani tradiční ani moderní barevné kruhy nevytvoří zcela vyčerpávající škálu barev. Avšak používání barev z obou systémů vám umožní využít teplé a studené primární barvy k míchání obrovské škály barev jak tlumených, tak zářivých.

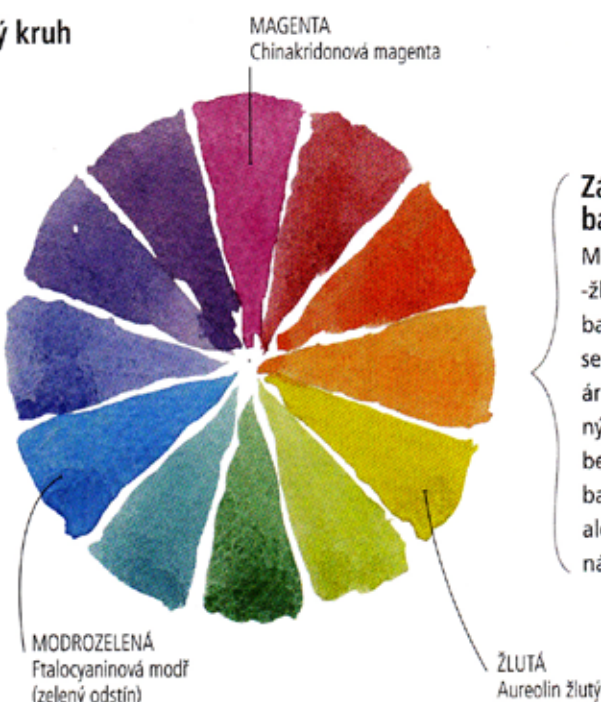
Tradiční barevný kruh

Bohaté a teplé

Tradiční červeno-žluto-modrý barevný kruh vytváří barvy, které jsou relativně teplé a vysoce srovnatelné s magentovo-žluto-modrozeleným kruhem dole.

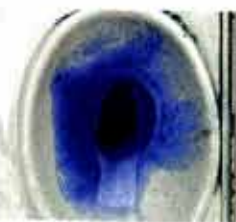
Moderní barevný kruh

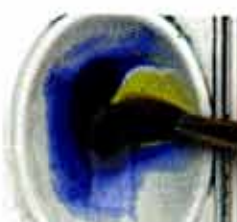
Zářivé a studené barvy

Moderní magentovo-žluto-modrozelený barevný kruh se sekundárními a terciárními barvami získanými stejným způsobem jako u tradičního barevného kruhu, ale barvy jsou ve srovnání s ním chladnější.

Míchání na paletě
Naneste štětcem trochu vody na paletu, pak namočte štětec do první barvy a vmíchejte ji do vody. Bez proplachování štětec namočte do druhé barvy a smíchejte ji s první. To vytvoří stejnoměrně smíchanou barvu.

1 – Smíchejte barvu s vodou.

2 – Přidejte druhou barvu.

3 – Smíchejte barvy dohromady.

Vytváří stejnoměrnou barvu

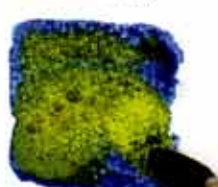
Míchání mokřým do mokrého na papíře
Aplikujte lazuru první barvy na papír. Přidejte druhou barvu, zatímco je první vrstva dosud mokrá. Výsledkem by měla být částečně smíchaná barva s žhářným vzhledem.

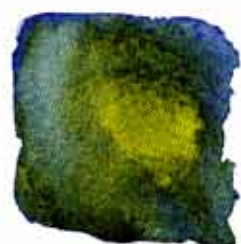
1 – Aplikujte první barvu.

2 – Přidejte druhou barvu.

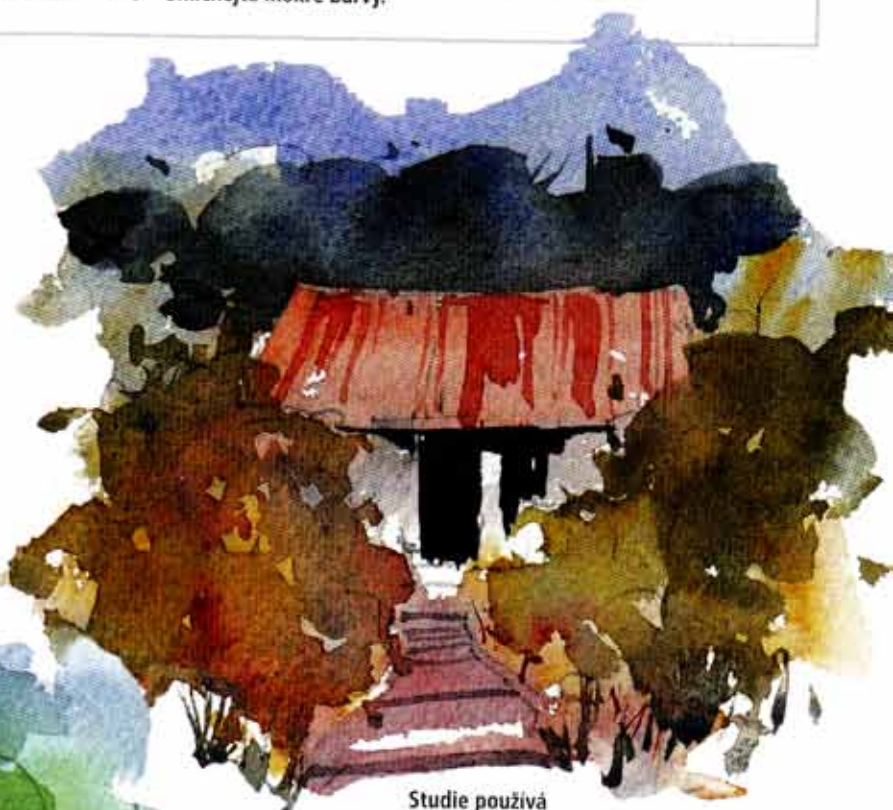
3 – Smíchejte mokré barvy.

Vytváří žhářnou barvu

■ Míchání tradičních primárních barev

Tato studie domu byla malována pouze tradičními primárními barvami – červenou, žlutou a modrou. Sekundární barvy z tradičních primárních barev vypadají mírně zemitě a tlumeně ve srovnání s těmi vytvořenými z primárních barev moderního barevného kruhu (viz níže).

Studie používá tradiční primární barvy

Studie používající moderní primární barvy

■ Míchání moderních primárních barev

Trojice moderních primárních barev použitých na této studii – magenta, žlutá (aureolin žlutý) a modrozelená (ftalocyaninová modř – zelený odstín). Výsledné sekundární směsi barev jsou živé, ale trochu křiklavé a nepřírozené ve srovnání se sekundárními barvami vytvořenými z tradičního barevného kruhu (viz výše).

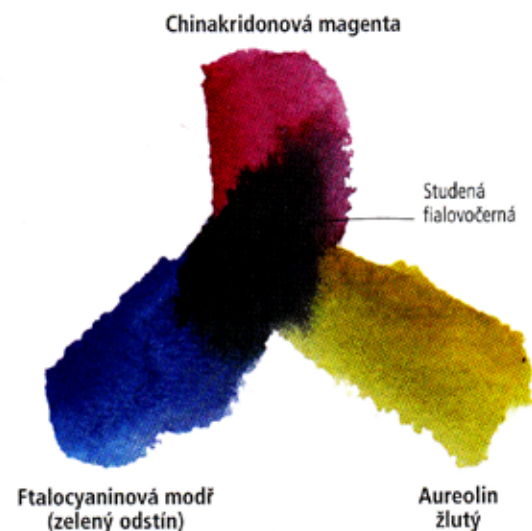
■ Míchání primárních barev k vytvoření tmavých barev

Kombinování všech tří primárních barev dohromady vytváří tmavé barvy. Výsledky se blíží černé – nejsou čistě černé a obvykle vypadají na vašich obrazech méně nepřijemně než černá barva. Můžete měnit svůj výběr primárních barev a poměrů, v nichž je spolu mícháte, abyste vytvořili škálu účinných tmavých barev.

Tradiční primární barvy

Kombinování zhruba stejných množství modré, červené a žluté vytváří hnědočernou.

Moderní primární barvy

V této směsi magenta a modrozelená (ftalocyaninová modř) převažují, aby vytvořily fialovočernou.

■ Míchání komplementárních barev k vytvoření tmavých barev

Komplementární barvy stojí proti sobě na barevném kruhu. Když se smíchají dohromady, vytvoří širokou škálu tmavých barev: hnědé, modré, šedé, černé. Mnoho malířů to považuje za lepší metodu než míchat tmavé barvy z primárních.

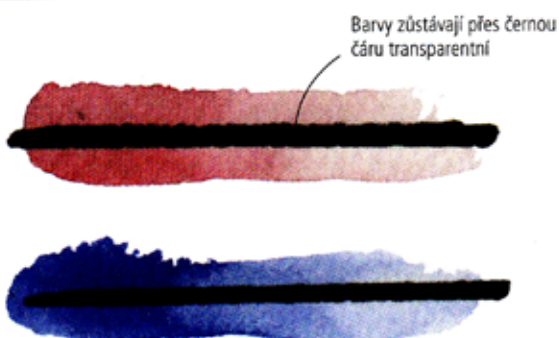
Kombinování komplementárních barev

Francouzský ultramarin a jeho komplementární barva siena pálená (tlumená oranžová) vytvářejí velmi širokou škálu tmavých barev. Ftalocyaninová zeleň a magenta (zastupující červenou) vytvářejí chladnější tmavé barvy. Žlutá a fialová tvoří spolu tlumenější neutrální barvu, což je méně zdařilé.

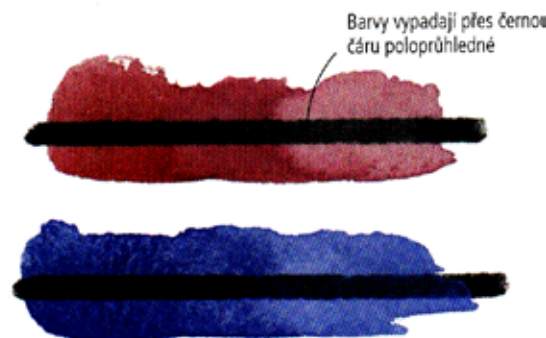
■ Zářivé barvy

U akvarelu se barvy zesvětlují přidáním vody, aby se staly více transparentními. Přidání běloby vytváří pastelové tóny, ale také činí barvu více neprůhlednou. Přidáním nadměrného množství bílé vypadají barvy příliš křídové.

Zesvětlování vodou

Ředění dělá barvy transparentnějšími; to umožňuje papíru prosvítat, což opticky prosvětluje barvy.

Zesvětlování bílou

Přidání bílé mění barvu a činí směs více neprůhlednou. Když je barva dobře zředěná, neprůhlednost (opacita) není tak zřetelná.

■ Pigmentové skvrny a transparentnost

Všechny pigmenty jsou barvicí či nebarvicí a také transparentní, polotransparentní, poloprůhledné či neprůhledné. Výrobci mohou označovat podobné pigmenty odlišně, proto je při koupi zkontrolujte. Barvicí pigmenty zanechávají barvu částečně na papíře, když je odstraní. Neprůhledné pigmenty se stávají zředěním transparentními, a tak je můžete míchat, aniž byste se obávali zakalení barev.

Francouzský ultramarín
(nebarvicí)

Francouzský ultramarín
(nebarvicí)

Ftalocyaninová modř (barvicí)

Ftalocyaninová modř (barvicí)

Barvicí – suchá barva

Suché vzorky barev byly namočené a vyškrabovány z malby. Barvicí pigment jde odstranit, ale zanechává trochu více barvy.

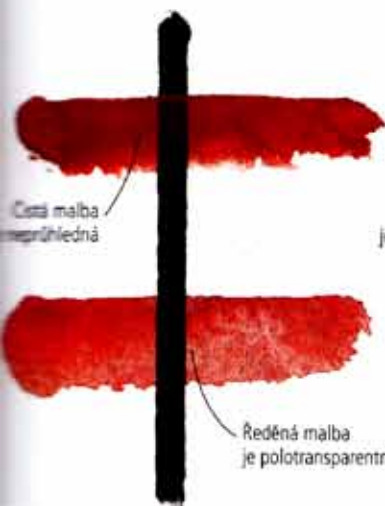
Barvicí – mokrá barva

Mokrá malba byla odstraněna z těchto vzorků hedvábným papírem. Je tu jemný rozdíl mezi zbytky barvicích a nebarvicích pigmentů.

Odstraňování barvicích pigmentů

Barvicí pigmenty se dají dostatečně odstranit vytvořením světelných odlesků, jak je vidět na kmenech těchto stromů.

Kadmiová červená
(neprůhledná)

Alizarinový karmin
(transparentní)

Neprůhledný pigment

Tato barva je dostatečně neprůhledná, aby zakryla černou, když je čistá, ale je většinou plně transparentní, když je zředěna na lazury.

Transparentní pigment

Některé barvy jsou transparentní, pouze když jsou čisté. Transparentní pigmenty zůstávají při kladení vrstvy jasné.

Použití neprůhledných pigmentů

Jednou z výhod neprůhledných pigmentů je to, že je můžete aplikovat na tmavé pozadí, tak jako je zde čistá kadmiová žluť použita na namalování narcisů.

Kladení vrstev

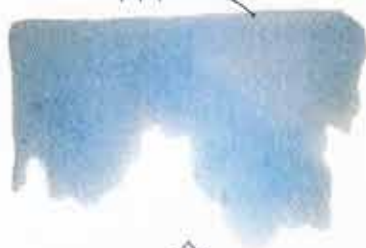
MOKRÝM DO MOKRÉHO A MOKRÝM DO SUCHÉHO

Aplikace barvy na mokrý papír se nazývá mokrým do mokrého a umožňuje barvě rozeštíť se a prolnout s ostatními barvami. To vytváří jemné barvy a linie, ale malbu nelze příliš kontrolovat. Pokud nanášíte barvu na suchý papír, což se nazývá mokrým do suchého, pigment se nešíří tak snadno a umožňuje vám dělat ostré, precizní tahy a nanést silnou barvu.

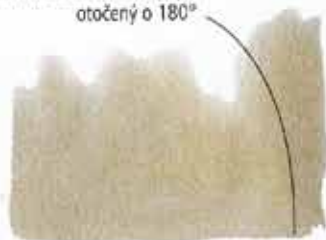
Rozptýlení a vymezení

Pokud vám papír uschne během nanášení mokré barvy do mokré, barva se tak snadno nerozptýlí, a tak si připravte namíchané barvy a vodu předem. Jakmile je papír suchý, můžete jej znovu namočit aplikací dalších vrstev a pracovat mokrým do mokrého.

Lazura nanesená podél
horního okraje papíru

Lazura nanesená na papír
otočený o 180°

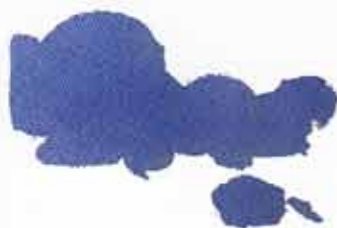
Mokrým do mokrého

Barva nanesená na mokrý papír se šíří; voda na povrchu rozptýlí pigment. Nakloňte podložku, ať barva stéká dolů.

Mokrým do mokrého na papíře otočeném o 180°

Aby se barva na vaší malbě šířila shora, otočte papír o 180°, než nanese vrstvu barvy.

Prolínání barev mokrým do mokrého

Nanesení mnoha barev na mokrý papír způsobí, že se prolnou.

Mokrým do suchého

Barvu nanesenou na suchý papír je snadnější kontrolovat, což je výborné pro ostré linie a detaily.

UVEDENÍ DO PRAXE

Vyzkoušejte v praxi studii mraků různými metodami kladení barev. Než začnete, připravte si jednu nádobku s vodou na proplachování štětce, v další nádobce udržíte vodu čistou a namíchejte dostatečné množství barvy.

1 Lazura mokrým do mokrého

Vezměte čistý štětec a navlhčete papír čistou vodou. Pracujte rychle. Naneste vrstvu blankytné modři na jednu část papíru. Okamžitě propláchněte štětec a vedle modře naneste vrstvu okru, což umožní těmto barvám se setkat a na okrajích se spojit.

Potřebujete

Žlutý
okř

Winsor
fialová

Blankytná
modř

■ Kulatý měkký štětec č. 10

■ Čistá voda

Studie mraků

2 Opětovné namočení papíru

Nechte první barvy po nanesení úplně uschnout. Propláchněte štětec a použijte čistou vodu k novému namočení papíru (čistá voda by nanesené barvy zašpinila). Rychle aplikujte na mokry papír třetí lazuru, aby barvy prolnuly s těmi předchozími. Použijte silnější barvu (jako je fialová), aby se nanesená vrstva projevila.

3 Lazura mokrým do suchého

Nechte předchozí vrstvy zcela uschnout, než přidáte ostřejší tvary mraků. Naneste silnější barvu (aby se projevila vůči předchozím vrstvám) na suchý papír. Metoda mokrým do suchého vám umožní dát tvarům okraje, které je určují.

Rozpíjení barev

VYTVÁŘENÍ ÚČINKU POMOCÍ VODY

Akvarelové barvy mají kromě tradičního užití ještě jednu zvláštní vlastnost, kterou ostatní média nemají – tečou. Namísto toho, abyste zkoušeli obraz vysušit, když se to stane – nebo dokonce když to očekáváte – proč toho hned nevyužít? Rozpíjení dokáže vytvořit svým způsobem nečekané až překrásné efekty.

■ Práce s přetečením

Mnoho akvarelových technik je založeno na práci s vrstvami zředěné barvy. Je to nevyhnutelné, neboť v určitém bodě se barvy slíjí dohromady. Protože výsledek přetečení je celkem snadné předvídat, můžete dokonce využít jeho účinek, anebo mu naopak předejít, poté co se vám to stane poprvé.

Efekt „květáku“

Abyste zabránili vzniku „květáku“, aplikujte vždy silnou lazuru do té slabší. Pak si jakákoli kapka udrží svůj tvar a barvu a může být začleněna do vašeho obrazu.

Silná do slabé

Dejte pozor, abyste nekapali štětcem na mokrou lazuru. Kapka se okamžitě rozpíje, což vede k častému, ale naprosto nevídanému jevu.

Odsávání

Můžete odsát přebytečnou barvu z vlhké lazury hedvábným papírem. Výsledná textura může vytvořit svým způsobem žádoucí efekt.

Ovládaný pohyb barvy

Naneste lazury podobně silné, abyste předešli stékání sousedních barev. Slabá vrstva se vsakuje do silnější – čím větší disproporce, tím větší účinek.

UVEDENÍ DO PRAXE

Rozpíjení dokáže vytvořit určité zajímavé efekty. Ačkoli nikdy nemůžete dopředu určit jeho výsledky, praxí zjistíte, že je snadné využít to nejlepší, co nabízí. Účinek oceníte, když chcete namalovat předmět přirozeným prolínáním barvy či tónu, jako třeba tuto starou kamennou zeď.

Potřebujete

- Rozmývací měkký štětec č. 16 a měkký rigger č. 6
- Akvarelový papír lisovaný za studena 25 × 35 cm (10 × 14")

Domy na úbočí

Vrstvy, jež přetekly do sebe

1 Rozpíjení pozadí

Budovu na úbočí barevně rozvrhněte lazurou ultramarinu a sieny pálené rozmývacím štětcem. Nechte ji uschnout, pak namalujte budovy stejnou směsí barev a také trávu, a to směsí ultramarinu a zlaté. Nechte dvě poslední vrstvy spolu splynout.

2 Vytváření skvrn

Stríkněte vodu na vrstvy barev, dokud jsou ještě vlhké. Pak rozmývacím štětcem udělejte silnější varianty tahů štětcem a stejnými barvami jako v prvním kroku. To způsobí skvrnitý efekt.

3 Osušení malby

Zatímco nanesená lazura předchozího kroku usychá, osušte části malby hedvábným papírem, namotaným na prst. Když již malba uschla, namalujte štětcem kapičky na jiné části, například na dřevěné prkno napravo od zdi, pak malujte kapky asi tak 20 sekund.

4 Přidání detailu

Přidejte detaily stodoly – vlnitou střechu a dřevěné stěny a dveře; pracujte riggerem. Stříkněte barvu na popředí a pak ji po kapičkách nanášejte brčkem a naznačte tak stébla trávy.

5 Finální tahy

Nakonec naneste směs francouzského ultramarinu a sieny pálené riggerem, a dále definujte strukturu budov a naznačte větve malého stromku za zdi.

Modelování formy

VYTVÁŘENÍ TROJROZMĚRNÝCH TVARŮ

Prostá lineární kresba dokáže vyjádřit dvourozměrnost předmětu, ale bude jí scházet pevnost formy. Přidáním tónu, barvy a textury můžete vytvořit iluzi objemu – jeho trojrozměrnost. Způsob, jakým dopadá světlo na předmět, a tvar a směr jeho stínu také určují jeho formu. Použití teplých a studených barev dokáže přidat rovněž hloubku – zatímco studené barvy ustupují, teplé vystupují do popředí.

■ Převedení tvaru do formy

Když tvoříte formu, je důležité zobrazit, kam dopadá světlo a odlišit tóny ozářených míst od míst, kam dopadá stín. Tón pozadí je také důležitý, protože dává kontext, zdůrazňující tvar předmětu a pomáhá oddělit předmět od jeho okolí.

Plochý tvar

Dvourozměrný tvar

Tato jednoduchá kresba zobrazuje dvourozměrný tvar vědra, ale chybí jí hmota či hloubka. Skica neříká nic o charakteru pozadí ani o tom, kam dopadá světlo.

Stín v pozadí

Trojrozměrný předmět

Přidáním stínu můžeme pozorovat, že silné světlo dopadá na pravou stranu vědra, což odhaluje jeho okrouhlý tvar. Kontrast mezi tmavým pozadím a zářivým prostorem v popředí umísťuje vědro pevně na zem.

UVEDENÍ DO PRAXE

Zde ukazujeme, jak dát formu skupince pytlů se zrním. Pytle sedí na balících slámy, které výjevu přidávají hmotu a kontext, zatímco světlo je zaplavuje z jedné strany, jako by přicházelo z blízkých dveří.

Potřebujete

- Velký měkký rozmývací štětec (mop), kulatý měkký štětec č. 10 a č. 6
- Akvarelový papír lisovaný za studena

Pytle se zrním

Naneste lazuru po celém obraze

1 Slabá lazura

Načrtněte si jemně tužkou kompozici. Smíchejte žlutý okr se špetkou kadmiové červeně k obohacení barvy. Velkým měkkým rozmývacím štětcem aplikujte slabou lazuru po celém obraze.

2 Silná lazura

Nechte první lazuru uschnout. Pak s použitím stejných barev, ale ve větší koncentraci, naneste druhou vrstvu. Nyní barva kolem nich pytlům umožňuje vystoupit z pozadí.

3 Tón stínu

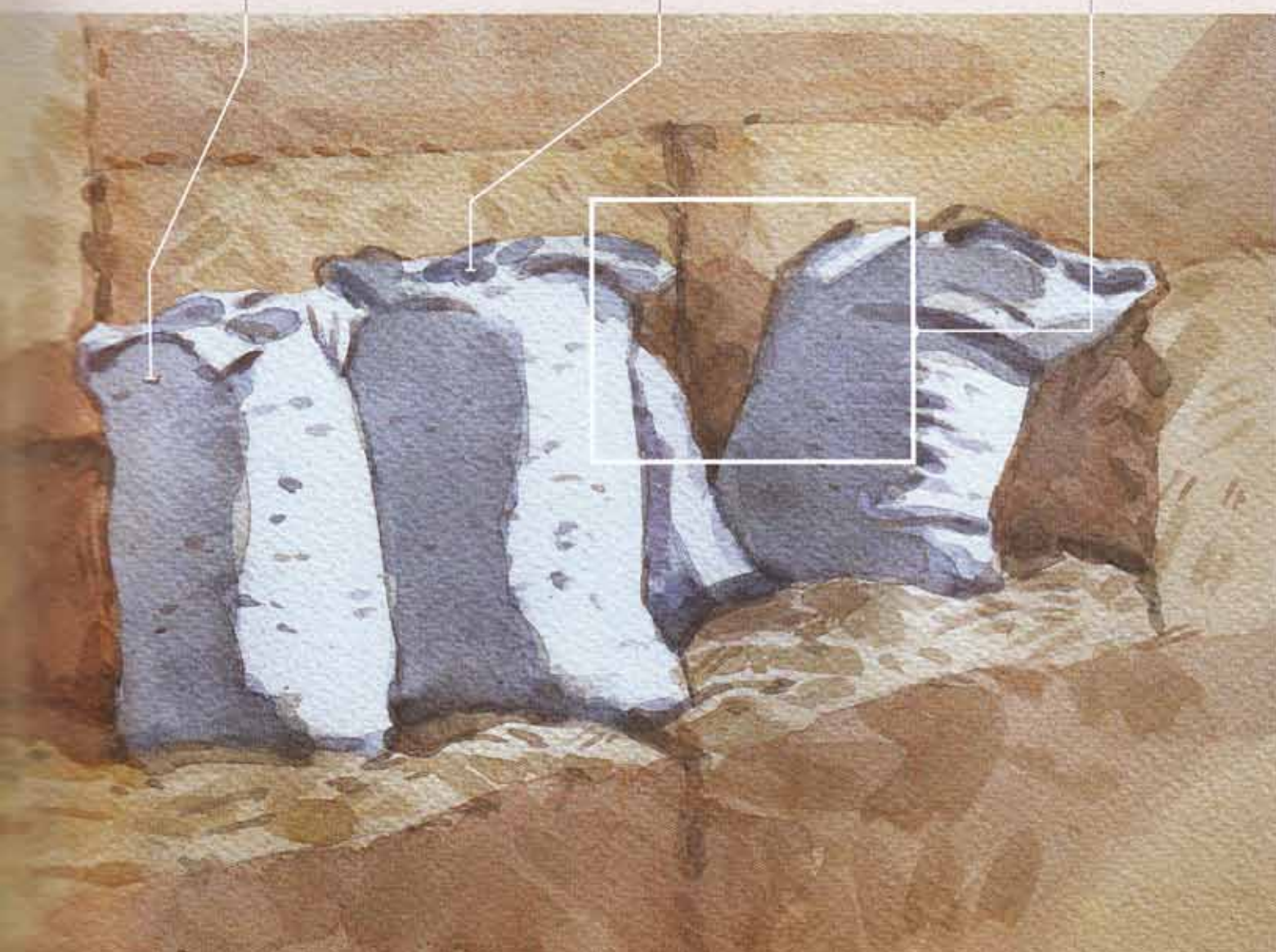
Vezměte měkký kulatý štětec č. 6, smíchejte modrou s fialovou a přidejte stíny na pytlích. To nastolí směr světla a zvýrazní oblé tvary pytlů.

4 Tón pozadí

Přidejte tón pozadí: smíchejte fialovou a žlutý okr. To postaví pytle do kontextu obrazu, později odhalí jejich tvar a zvýrazní světlo, které na ně dopadá.

5 Finální detaily

Prohlubte a zjemněte stíny, proteplete je jemně žlutým okrem. Na úplný závěr přidejte detaily záhybů a textury pytlů.

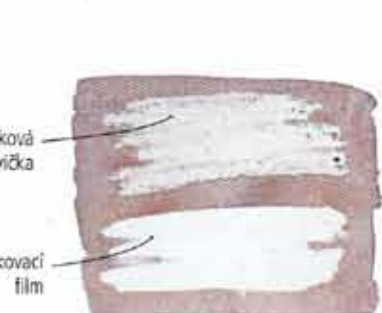
Experimentální techniky

VYTVÁŘENÍ VZORU A TEXTURY

Naskytnou se chvíle, kdy potřebujete dodat do rovnoměrné lazury texturu či vzor. Můžete tak učinit několika způsoby, za pomoci různorodého náčiní: zubního kartáčku, svíčky, maskovací filmu, plastové fólie či kamenné soli.

Světlo a textura

Aplikujte maskovací film nebo přejedte voskovou svíčkou přes plochy, které chcete nechat prosté barvy, a vytvořte zajímavý vzor potravinovou či bublinkovou fólií. Uděláte-li na svíčce hrot, můžete dělat stopy přesněji a precizněji, pokud by účinky zanechané solí či fólií byly příliš nepravidelné.

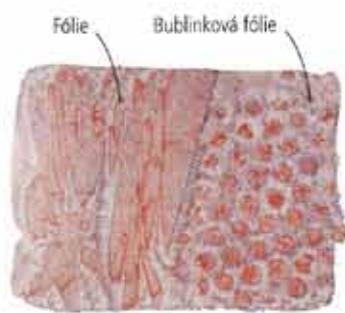
Maskovací film a vosk

Aplikujte maskovací film nebo vosk svíčky na místa, která chcete nechat bílá. Můžete malovat přes maskovací film, ale ne přes vosk.

Kamenná sůl

Naneste lazuru a posypte ji solí. To by mělo zanechat lehce zřetelné stopy.

Fólie a bublinková fólie

Položte je na mokrou malbu a odstraňte, až když je suchá. Fólie vytváří nepravidelné stopy, bublinková fólie pravidelné.

Stříkání zubním kartáčkem

Namočte starý zubní kartáček do barvy a postříkejte ji papír na několika místech.

UVEDENÍ DO PRAXE

Stará zeď a zápraží vytvářejí velký objekt a tyto experimentální techniky jim přinášejí spoustu textury a charakteru.

Potřebujete

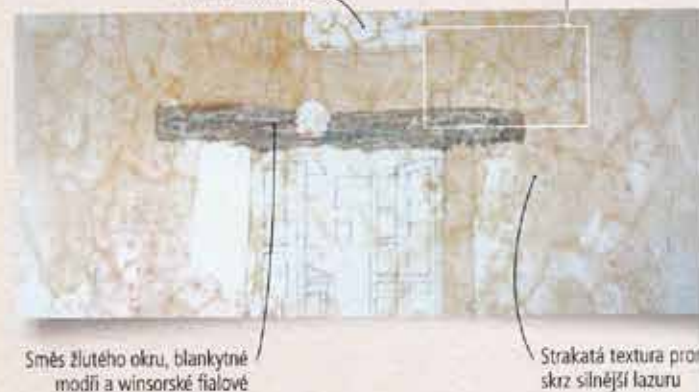
Stará zeď a dveře

- Syntetický filbert č. 10, kulatý měkký štětec č. 10 a č. 6
- Kamenná sůl, fólie, bublinková fólie a zubní kartáček
- Akvarelový papír lisovaný za studena 25 x 35 cm (10 x 14")

1 Vytvoření stop

Aplikujte maskovací film na dveře a okno, potom naneste lazuru žlutého okru a kadmiové červeně. Posypte okolo solí a položte bublinkovou fólii. Když je malba suchá, odstraňte fólii a sesypte sůl.

2 Jemnější textury

Naneste druhou lazuru, která je tmavší, ale ještě umožňuje textuře pronikat skrz. Namalujte dveřní překlad kulatým štětcem č. 10 a poté položte fólii. Odstraňte ji, až když je malba suchá.

3 Hladká plocha barvy

Kulatým štětcem č. 10 naznačte rámy dveří a oken směsí šťavnaté zeleně a blankytné modři.

4 Tmavé tóny

Kulatým štětcem č. 6 naneste směs pruské modři a kadmiové červeně do interiéru. Přidejte druhou lazuru a ponechte přitom místa první vrstvy prosvítat, abyste naznačili nábytek.

5 Finální detaily

Přidejte stíny a zeleň. Zdůrazněte texturní stopy na zdi štětcem č. 6 a zubním kartáčkem dodejte ještě nějaké cákance na zeď.

Budování vrstev

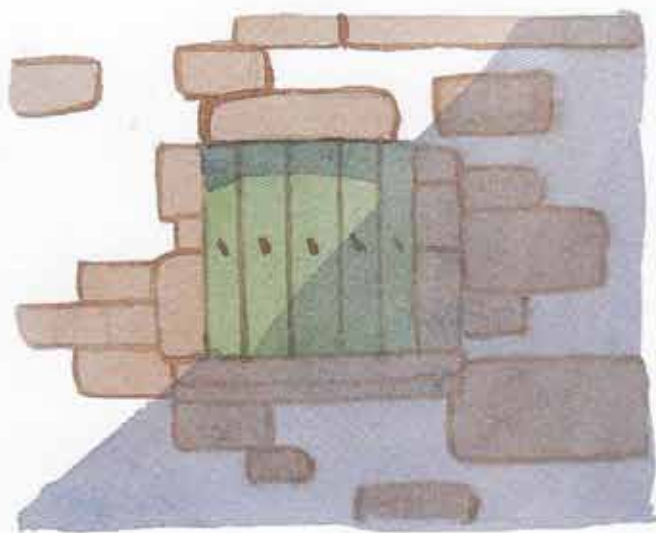
PŘEKRÝVÁNÍ LAZUR

Díky svému transparentnímu charakteru jsou akvarelové barvy ideální pro vrstvení barev.

Po sobě následující barevné lazury dodají vašemu obrazu dojem průzračnosti a hloubky. Jakmile je předchozí vrstva úplně suchá, můžete klást novou vrstvu, aniž by vás rušil pigment té spodní a aniž byste dělali nechtěné skvrny.

■ Malování od světlé do tmavé

Budujte vrstvy stupňovitě, od nejsvětlejších do nejtmažších tónů. Takto snadno ztmavíte tón přidáním vrstvy. Lazura na suché malbě vytvoří tvrdé linie, které můžete použít jako výhodu při malování negativních tvarů, kdy necháte světlé tóny prosvítat. Opatrně při nových vrstvách, neboť mění barvu či tón předchozí vrstvy, jak je tomu při glazování (viz str. 104–105).

Transparentní vrstvy

Na polovinu tohoto obrazu byla nanесena modrá lazura přes suchou malbu. Detaily spodní vrstvy jsou pod modrou lazurou stále čisté, ale tóny jsou tmavší.

UVEDENÍ DO PRAXE

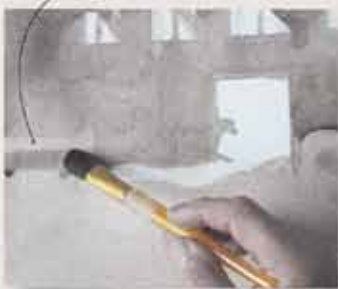
Na tomto obraze stále vytvářejí nanесené lazury dojem hloubky chytrým pohráváním si se světlem a stínem. K aplikaci úvodních vrstev použijte velký rozmývací štětec (mop), což malbě dodá volný, ale uspořádaný vzhled.

1 Nejsvětlejší lazury

Vytvořte teplý tón světlou lazurou okru smíchaného s fialovou. Nechte papír bílý tam, kde budou okna a dveře. Naneste tmavší tón nahoru, a to směsí okru, fialové a pruské modři.

Trámy v negativu

2 Tvary v negativu

Malujte kolem trámů v popředí, protože jste aplikovali střední barevný tón na zdi. Toto vytváří světlé zbarvené tvary v negativu, které vystoupí z tmavšího pozadí.

3 Nejtmažší vrstvy

Naneste nejtmažší tóny na stíny kolem střešy a okenních rámců, ale ponechte některé z předchozích vrstev nepokryté, aby zobrazily prosvítající sluneční paprsky.

Potřebujete

■ Velký měkký rozmývací štětec (mop), syntetický filbert č. 10, kulatý měkký štětec č. 10 a kulatý syntetický štětec č. 10

■ Akvarelový papír lisovaný za studena 25 × 35 cm (10 × 14")

Stáj

4 Silueta koně

Zvýrazněte postavu koně směsí červené, okř a fialové. Teplá barva koně přenesete z pozadí do popředí, ale dbejte na to, aby tento tón byl tmavší než tón zdi za koněm.

5 Konečné dotěky

Aplikujte slabě zelenou lazuru na listoví, a poté co uschne, je vymodelujte tmavšími tóny. Prohlédněte svůj obraz a rozhodněte, zda přidat detaily, např. slámu a podlahu, či snad zvýraznit tonální kontrast, aby umožnil sjednocení prvků obrazu.

Akrylové barvy

VÝHODY AKRYLOVÝCH BAREV

Akrylové barvy jsou snadnější na manipulaci než olejové, protože jsou rozpustné ve vodě a mají kratší čas schnutí. Jsou k dostání v ohromném množství barev a konzistencí. Ať už preferujete cokoli, volba kvalitních akrylových barev s čistými pigmenty je tím nejlepším, co zaručí dlouhotrvající barvy na vašem obraze.

Karbonová černá s titanovou bělobou

Akrylové barvy jsou dostupné v mnoha formách – jako spreje, tuš, fixy, tuby a kelímky. Konzistence akrylových barev je také velmi různorodá. Jemná kvašová barva má hladkou krémovitou konzistenci, zatímco hustá kvašová a velmi hustá kvašová barva je mimořádně těžká a máslovitá. Akrylové barvy jsou také k mání v tekuté formě.

Styl vaší práce bude určovat typ barev, který si zvolíte. Silnější barva je ideální pro velmi expresivní a texturní práci, při níž byste rádi, aby stopy štětce zůstaly na obraze zřetelné. Jemnější konzistence se preferuje při detailní

práci nebo tam, kde se snažíte dosáhnout rovnoměrného povrchu, zvláště na rozsáhlých plochách.

Kvalita barev je široká, od základních přes studentské až po profesionální barvy. Ceny odrážejí obsah čistého pigmentu v poměru k plnidlu: čím čistší pigment, tím dražší barva. Čistší pigment bude mít menší barevný posun – rozdíl mezi mokrou a suchou malbou. Bude také mít větší světelnou stálost, to znamená, že bude méně na slunci vybledat. Akrylové malby jsou obecně více odolné než olejomalby. K dostání je obrovská škála akrylových

barev od různých výrobců a rozličné značky akrylových barev lze vzájemně míchat, pokud je plnidlo stejné. Na trhu jsou dlouhodobě přítomny proslulé tradiční barvy, ale příležitostně jsou představovány i nové přírůstky.

Černá a bílá

Existuje jen málo variant při volbě pouze černobílé akrylové malby. Rozdíly se mohou pohybovat od velmi neznatelných odlišností, jako trochu větší transparentnosti či neprůhlednosti, až k velmi ostrému kontrastu. Mezi různé černé barvy, které jsou k dostání,

Speciální barvy

Reflexní a metalické akrylové barvy vytvářejí zajímavé efekty. Avšak reflexní pigmenty jsou bohužel prchavé, to znamená, že působením slunečních paprsků vyblednou a po čase mohou zcela vymizet.

Typy akrylových barev

Akrylová malba se daleko lépe nanáší než olejová a barvy mohou být aplikovány mnoha metodami, od aerosolových nádobek po pera.

patří kostní, mars, sloní či karbonová. Nejtmavší čern k dostání je karbon. Při výběru bílé je tu zinková běloba, mihaná anebo titanová; titanová je nejvíce neprůhledná. Vaše volba bude záviset na výběru námětu a stylu: portrét by mohl volat po lehčí směsi barev, zatímco malba silnými barvami vyžaduje spíše výraznější námět.

Péče o barvy

Uchovávejte akrylové barvy mimo zdroje tepla a přímé sluneční záření, jinak vyschnou uvnitř obalů. Barva, která přejde mrazem, bude také

poškozená. Tuby dobře uzavírejte a chraňte je před znečištěním. Akrylové barvy vydrží několik let, ale mají daleko kratší životnost než olejové barvy, které vydrží několik desetiletí. Jakmile jsou akrylové barvy otevřeny, intenzita barev se časem snižuje. Dávejte tedy pozor na jejich zákal či na kyselý zápach, které mohou indikovat, že barvy jsou již prošlé.

Abyste předešli tomu, že vám namíchané barvy přes noc vyschnou, používejte paletu s hlubokými zásobníky a vzduchotěsné víko. Když ji nepoužíváte, nechte ji uzavřenou

a na chladném místě. Pokud se na povrchu barvy tvoří film, propíchněte ho malířskou špachtlí, abyste s barvou mohli dále pracovat.

Černobílá malba

Titanová běloba je z bělob nejvíce neprůhledná, což znamená, že ji potřebujete pro stejné pokrytí menší množství. Karbonová čern má přírodní lesk a je nejtmavší černí.

Základní paleta

Paleta, kterou představujeme, má širokou škálu teplých a studených odstínů a mohla by také obsahovat jako základní barvu titanovou bělobu. Některé barvy, například kadmiové škály, jsou dražší.

Štětce a malířské špachtle

JAK SI VYBRAT ŠTĚTCE

Výběr štětců pro akryl je obrovský. Štětce jsou k dostání v mnoha tvarech a velikostech a vaše volba závisí částečně na tom, zda budete barvy ředit, anebo používat husté a čisté. Vlas bývá vyroben ze zvířecích chlupů, které jsou drahé, nebo syntetických, které u tohoto média pracují celkem dobře, zejména tehdy, když malujete hustou barvou.

Tvrdé, štětínové štětce umí pracovat s hustou barvou, zatímco měkké štětce dokážou nést spoustu tekuté, naředěné barvy. Syntetické štětce se vyrábějí jak tvrdé, tak měkké a jsou pro akryl dostatečně robustní. Štětce z prasečích štětín (oblíbené u olejomalby) jsou tvrdé a pro akryl vhodné, ale měkké soboli štětce bývají pro akryl příliš jemné.

Typy štětců

Hlavní typy štětců jsou ploché, kulaté a filberty (ploché s krátkým vlasem). Ploché štětce mají čtvercový okraj, s nímž se dobře dělají široké volné tahy a silné

čáry. Kulaté štětce zadrží hodně barvy, jsou zastřižené do špičky, a tak jsou ideální pro malování detailů a pro práci s ředěnou barvou. Filberty mají plochý tvar, ale oblý okraj, a proto jsou všestranné. Dalšími typy štětců jsou linery, pro práci s jemnou čarou, a vějířovité štětce na prolínání barev. Jako začátečníkovi vám stačí dva velké štětce, dva střední a dva malé; vyberte si jak kulaté, tak ploché. Pokud spíše preferujete jemnou detailní malbu, vezměte si více kulatých štětců, naopak pokud malujete volněji a expresivně, budou pro vás vhodnější velké ploché

štětce. Nacvičujte si držení štětce různými způsoby, vhodnými k vytváření odlišných efektů – například malování nadýchaných mraků vyžaduje jemné povrchové tahy, zatímco zachycení skal si žádá pevnější držení (viz naproti).

Péče o štětce

Protože jsou akrylové barvy vodou ředitelným médiem, lze mýt štětce mýdlem a vodou. K dostání jsou samozřejmě i speciální čisticí prostředky, pokud si je přejete. Máte-li štětec s vlasem ze zvířecích chlupů, měli byste jej občas propláchnout šamponem a vodou. Nikdy

Štětce

Štětce jsou různých tvarů a velikostí. Mohou to být kulaté štětce, ploché, filberty, riggery – a jsou číslovány: čím vyšší číslo, tím větší štětec. Rozličnými štětci můžete namalovat prakticky cokoli, od nejjemnějších čar po rozsáhlé lazury.

Držení štětce

Držení tužky

Při malování jemných detailů držte štětec, jako byste drželi pero, s prsty blízko špičky štětce. To vám umožní větší kontrolu.

Volné držení

Při plynulých tazích držte štětec dále od špičky, což vám umožní pohybovat zápěstím a paží nad obrazem volněji.

Maximální rozsah tahů

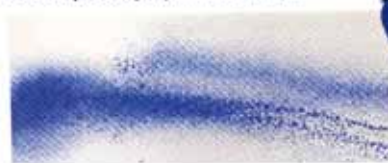
Držte štětec blízko konce jeho rukojeti, abyste mohli dělat velmi silné, volné tahy. Toto držení vám pomůže pokrýt rychle rozsáhlé plochy.

nenechávejte akrylové barvy uschnout na štětcích, protože byste je zničili.

Maliřské špachtle a další nástroje

Je spousta dalších cest, jak aplikovat akrylové barvy pro výrazný efekt. Maliřské špachtle jsou k dostání ve škále tvarů a velikostí a vytvářejí velmi skulpturní, texturované stopy. Můžete je také použít na rychlé a čisté míchání barev. Pro texturní efekty zkuste využít houby, rozprašovače, zubní kartáčky, stříkací štětce či pěnové válečky.

Další způsoby aplikace akrylu

Sprej

Zkuste smíchat akrylové barvy s vodou v malém rozprašovači. Musíte trochu experimentovat s množstvím vody – příliš mnoho vody zeslabí barvu, ale příliš málo ucpe rozprašovač.

Houba

Houby dokážou vytvořit silné efekty. Používejte je k tomu, abyste naznačili stromy, anebo zkuste na houbě namíchat barvy pro zajímavá nestejnorodá místa na obraze.

Váleček

Akrylové barvy se výborně nanášejí malovacími válečky. Jsou k dostání v rozličných velikostech a texturách a můžete je používat k pokrytí velkých ploch nebo k tvoření stop.

Štětce pro speciální efekty

Zubním kartáčkem a stříkacím štětcem můžete dělat zajímavé stříkané stopy. Lopatkové štětce jsou výborné pro nanášení silné barvy a na velké stopy štětcem na rozsáhlých plochách.

ní kartáček

kací štětec

atkový štětec

Maliřské špachtle

Aplikovat barvu lze také plochou, okrajem či špičkou maliřské špachtle, což vytváří celou škálu efektů. Stejně jako štětce jsou špachtle mnoha tvarů a velikostí. Špachtle se drží podobně jako lopatka.

lá kosočtvercová špachtle

ední kosočtvercová špachtle

Podložky a další materiály

VÝBĚR PODLOŽKY PRO AKRYLOVÉ BARVY

Akrylové barvy lze použít na většinu povrchů čili podložek, které nejsou lakované. Tyto podložky mohou být ze dřeva, kamene, keramiky, tkaniny, papíru, plátna či lepenky. Určité podložky vyžadují základní nátěr pro akryl, aby akrylové barvy lépe držely.

Je důležité dobře rozvážit výběr podložky, protože typ podložky ovlivní způsob absorpce barev a výsledný vzhled obrazu.

Akvarelový papír

Papírové povrchy mohou vyžadovat základní nátěr akrylovou bělobou (šepsem), a tak následující aplikace barev budou klouzat po povrchu, spíše než by se

vsakovaly do papíru. Není to nutné, pokud u akrylu používáte techniku akvarelu.

Napnuté plátno

Je to jedna z nejlepších podložek, protože je pevná a zároveň lehká. Obecně je k dostání již opatřená základním nátěrem a je tu méně potřeba rámu (a souvisejících nákladů);

Udržujte napnutí plátna

Napnuté plátno se obvykle dostane spolu s balením dřevěných klínů. Pokud se plátno začne prohýbat, dejte ho do drážek v rozích dřevěného rámu.

můžete ho prostě připevnit provázkem a takto držet. Plátno se dá sehnat v mnoha podobách včetně rolí – jak natřené, tak nenatřené – nebo napnuté na pevném podkladu. Ceny pláten se velmi liší – od levnějších bavlněných pláten po daleko dražší lněná. Jsou tu také jemné rozdíly v textuře plátna, od nejhrubšího po extra jemné. Je důležité, aby plátno, které kupujete,

Dřevěné klíny na plátno

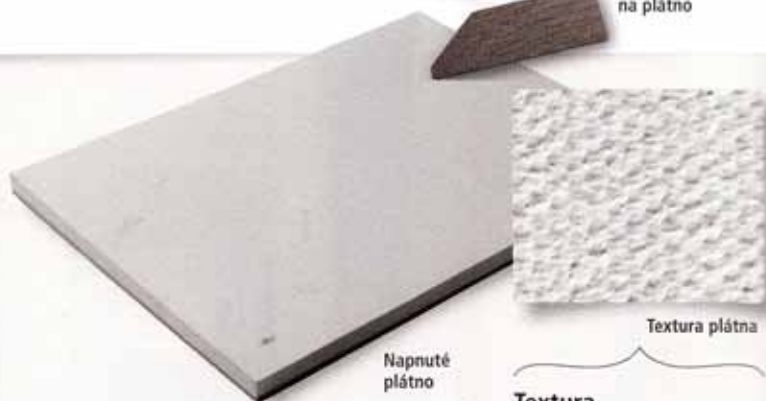
Plátno, deska a papír

Experimentujte s různými podložkami – můžete dokonce nechat některé plochy nepomalované, a tak se barva podložky na pozadí přidá na obraz.

Natírání podložky šepsem

Nanášejte nátěr vodorovnými a kolmými tahy štětce, abyste zajistili rovnoměrné pokrytí. Nechte asi půl hodiny až hodinu schnout, než začnete na povrch malovat.

Napnuté plátno

Textura plátna

Textura

Plátno se vyrábí v různých texturách. Použití různých textur vytvoří na vašich dokončených obrazech odlišné efekty.

Deska s plátnem

MDF deska

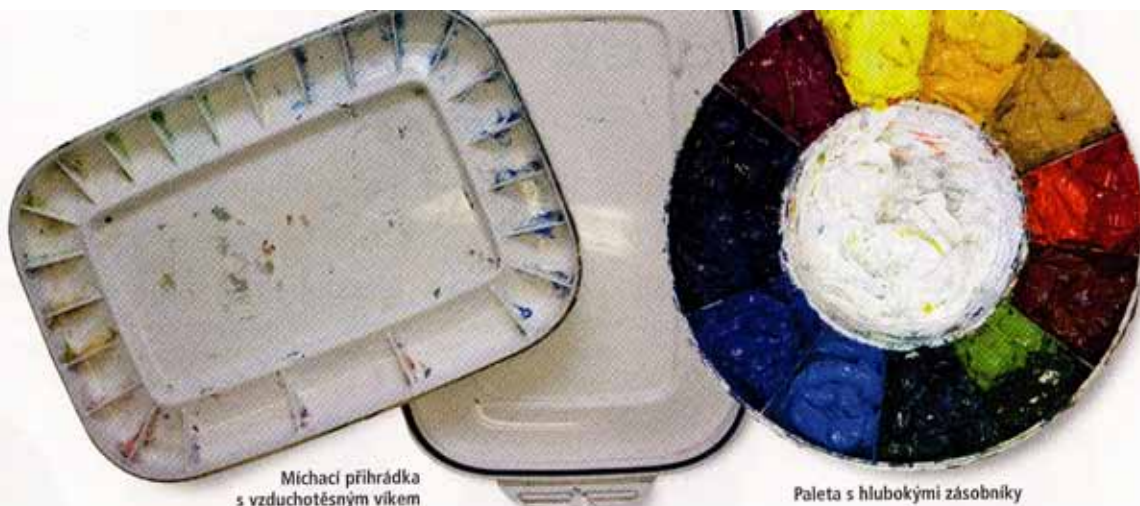
Dřevotvárná deska

Akrylový papír

Akvarelový papír

Palety

Palety s hlubokými zásobníky uchovávají akrylové barvy déle. Velké plastové míchací přihrádky vám umožňují experimentovat s barvami, než je nanesete na plátno. Zbylé barvy pak opláchnete teplou vodou.

Míchací přihrádka s vzduchotěsným víkem

Paleta s hlubokými zásobníky

bylo napnuté, a poskytovalo tak dobrý povrch pro malbu. Plátna v umělecké kvalitě jsou obvykle dobře napnutá, jejich levnější verze méně. Plátno nevystavujte na přímé slunce a nedávejte ke zdroji tepla, nebo se zkroutí jeho dřevěný rám.

Výběr stojanu

Volně stojící a stolní stojany jsou pro práci ideální, protože vám umožňují malovat ve stoji zpříma s omezením namáhání zad. Budete-li stát zpříma, budete daleko pravděpodobněji tvořit výrazné tahy štětcem. Od volně

stojícího stojanu můžete také čas od času poodstoupit, abyste zhodnotili celkovou práci.

Použití palet

Akrylové barvy schnou rychle. Výhodou toho je, že můžete plochy na obrazu přemalovat okamžitě. Ale pozor – barvy na vaši paletě také schnou mimořádně rychle. Je záhodno používat paletu s vodotěsným víkem, protože zabrání vyschnutí barev. Případně můžete použít stále vlhkou paletu. Ta má vlhkou vrstvu pod míchacím povrchem, která barvy udržuje zvlhčené. Můžete

si ji buď koupit, anebo zhotovit sami (viz níže).

Přídavné materiály

Protože akrylové barvy jsou vodou ředitelné, nepotřebujete žádné speciální čisticí prostředky. Pouze se vždy ujistěte, že máte při malování po ruce dvě velké nádoby s vodou, abyste mohli vyplachovat nechtěnou barvu ze štětců či ředit hustou barvu. Papírové utěrky nebo staré hadry se také hodí, na otírání přebytečné barvy ze štětců nebo setření malby z plátna, když uděláte chybu.

Výroba stále vlhké palety

Krok 1

Uřízněte kapilární podložku tak, aby se vešla na dno mělké plastové přihrádky.

Krok 2

Zasuňte podložku do přihrádky. Nalijte na ni vodu a jemně stlačujte, dokud zcela nenasákne vodou.

Krok 3

Na ní dejte tři vrstvy papírových utěrek a pak ještě pergamenový či voskovaný papír.

Krok 4

Nyní můžete na svrchní papír namíchat barvy. Když si uděláte přestávku, zakryjte paletu fólií.

Míchání barev

UŽITÍ TEORIE BAREV K MÍCHÁNÍ AKRYLOVÝCH BAREV

Mnoho barev, které nejspíš budete potřebovat, je možné (a praktické) koupit v tubě – tak třeba krajina obsahuje spoustu variací zelené. Pochopení barevné teorie vám pomůže namíchat své vlastní barvy a vytvořit škálu odstínů a tónů, kterých je potřeba k tomu, aby dostala vaše práce dimenzi navíc.

Míchání primárních barev

Procvičujte si míchání barev vytvářením barevných kruhů s omezenou paletou tří primárních barev. Existují různé verze každé barvy, a tak vaše volba primárních barev ovlivní výsledný odstín sekundárních a terciárních barev.

Barevný kruh primárních barev

Začněte s primárními barvami – žlutou, červenou a modrou. Všechny ostatní barvy můžete vytvořit z těchto tří základních.

Přidání sekundárních barev

Smíchejte dvě primární barvy tak, abyste získali: ze žluté a červené oranžovou, z červené a modré fialovou a z modré a žluté zelenou.

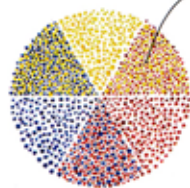

Přidání terciárních barev

Namíchejte terciární barvy ze sekundárních tak, že ke každé přidáte jednu primární. Tak se vytvářejí barvy, které jsou blíže primárním, např. žlutozelená.

Optické míchání barev

Optické míchání barev umožňuje umístit poťukáváním štětcem jednu barvu vedle druhé k vytvoření iluze namíchané barvy, namísto jejího fyzického namíchání. Akrylová malba občas vypadá nudně, když je přemíchána, proto je optické míchání barev alternativní metodou, která ponechá jednotlivé barvy jasné.

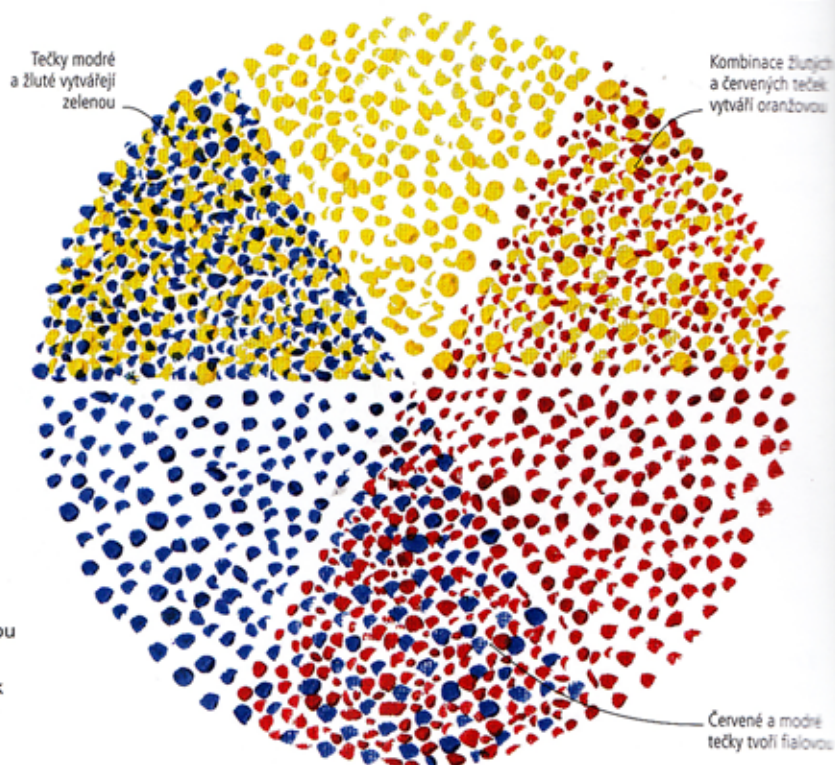

Pohled z dálky

Působení oranžové je mnohem intenzivnější

Optické míchání a škála

Tečky čistých primárních barev vytvářejí na tomto kruhu podobu sekundárních barev. Účinek je daleko zřetelnější, když se divák vzdálí od obrazu, protože tečky vypadají hustší.

Tečky modré a žluté vytvářejí zelenou

Kombinace žlutých a červených teček vytváří oranžovou

Červené a modré tečky tvoří fialovou

Míchání komplementárních barev

Komplementární barvy leží na barevném kruhu proti sobě. Každá primární barva má svou komplementární sekundární barvu. Míchání barvy s tou, která leží naproti, ji znevýrazní, vytváří ale škálu užitečných neutrálních odstínů.

Barevný kruh primárních a sekundárních barev

Žlutá + fialová

Žlutá je světlá barva, a tak nad ní fialová převládá ve směsi 50:50. Troška fialové se žlutou vytváří zlatohnědou.

Modrá + oranžová

Stejná směs modré a oranžové vytváří bohatou, tmavou barvu, která může být použita namísto černé.

Červená + zelená

Smíchání stejného množství červené a zelené vytváří teple šedou. Změnou poměru se vytvoří tmavší zelené a purpurové.

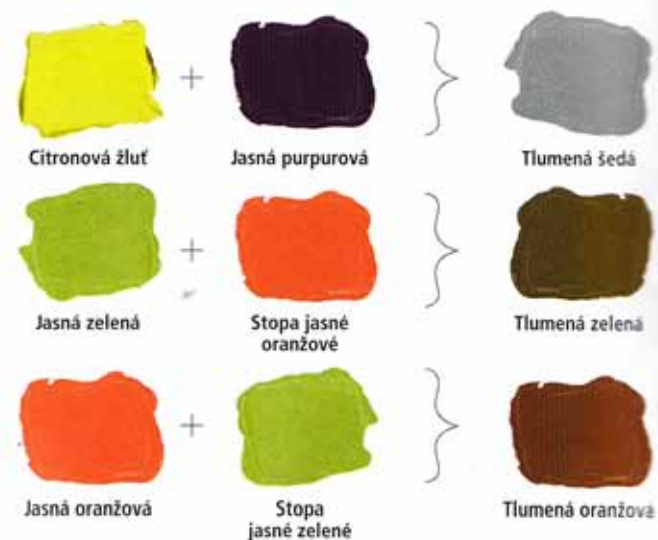
Jasně barvy

Na tomto obrazu byla použita omezená paleta primárních barev a bílé. Primární barvy byly zkombinovány, aby vytvořily jasné sekundární barvy, které vyjadřují slunnou atmosféru horní poloviny obrazu.

Tlumená barva

K namalování stínů a odrazů světla v dolní polovině obrazu byly původní směsi barev ztlumeny přidáním komplementárních barev. Ztmavení komplementárními barvami neboli protějškem teplé a studené barvy bývá daleko jemnější než smíchání s černou.

Barevný podklad

APLIKACE PODKLADOVÉ VRSTVY NA PLÁTNO

Nanesení podkladové barvy na plátno vám může napomoci spojit prvky dohromady a sjednotit scénu. Otevřenými plochami podkladové barvy můžete také nahradit tmavé či světlé tóny vašeho obrazu. Položení podkladové barvy na obraz malíře i méně odrazuje než velké, bílé plátno. Vaše pozadí může mít různou škálu od světlé, ředěné barvy až po silnější, pevnou barevnou aplikaci.

UVEDENÍ DO PRAXE

V této části jasně zelené pozadí zůstává na finální malbě viditelné. Škála purpurů přispěla ke tvorbě harmonie, světlé plochy pomohly přenést kočku do popředí a teplejší tóny kočky zvýraznily znaky na srsti a zvýšily kontrast s pozadím.

Potřebujete

- 50mm (2"), 25mm (1") a 13mm (½") plochý štětínový štětec
- Napnuté plátno 40 x 50 cm (15 x 20")

Kočka

1 Započeti práce

50mm (2") štětcem aplikujte podkladovou barvu z ftalocyaninové zeleni, kadmiové žlutí a titanové běloby. Tmavě fialovou a bílou ohraňte stranu kočky ležící ve stínu a žlutým okrem a bílými barvami vyplňte světlejší místa kočky. Vyznačte znaky na srsti ftalocyaninovou zelení a sienou pálenou. Aplikujte některé z těchto směsí také na plochy kolem kočky, abyste ji na obraze ukotvili.

„Umění si žádá experiment, a tak zkoušejte rozličné podkladové barvy.“

Neutralita, nálada nebo kontrast

Mezi tradiční podkladové nátěry patří přírodní síena nebo síena pálená, žlutý okr, umbra pálená a neutrální šedi. Jsou to dobré střední tóny, na něž se snadněji do obrazu malují světlé i tmavé plochy. Vaše volba podkladu, ať už jasného, nebo tlumeného, může pomoci ovlivnit celkovou atmosféru obrazu. Je dobré preferovat teplé podkladové barvy, když použijete chladné tóny, abyste zvýšili vizuální účinek vašeho objektu, anebo naopak. Při malování zvoleného námětu zkoušejte rozličné podkladové barvy, abyste posoudili jejich účinek.

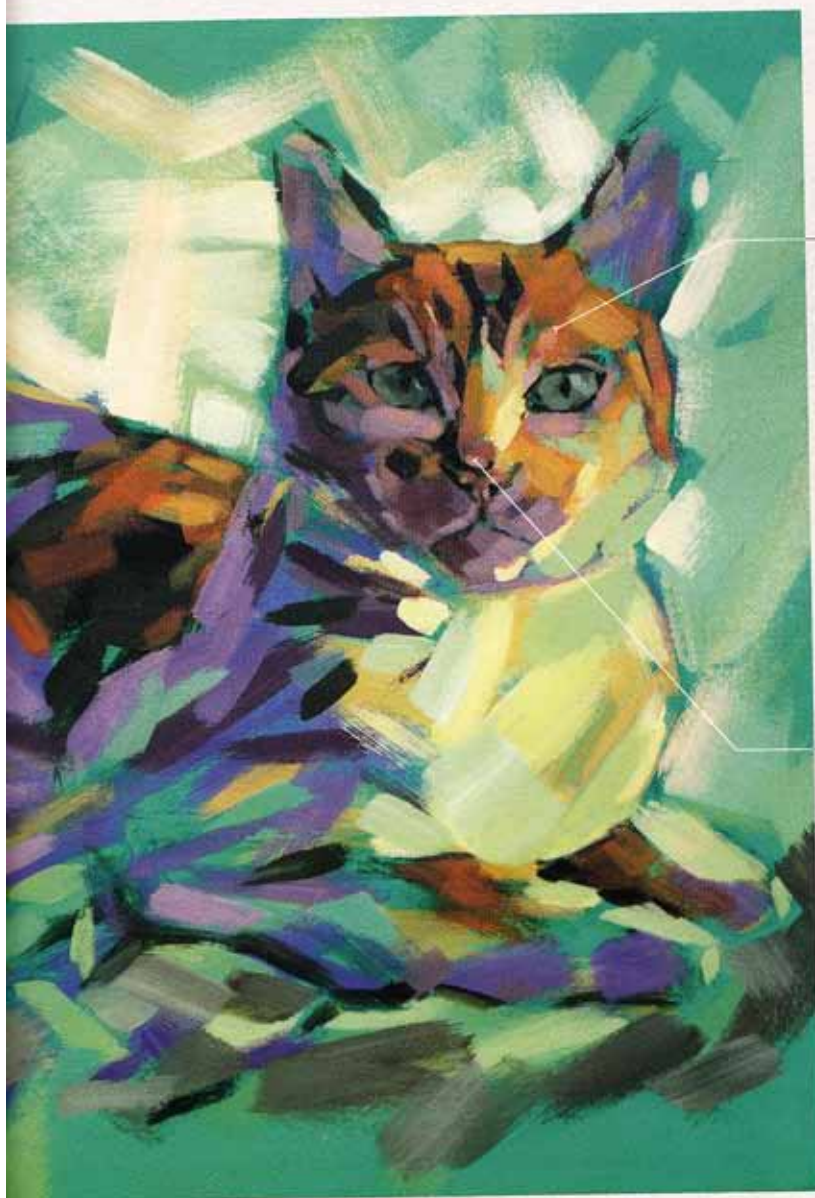
Kontrastní podklad

Komplementární barvy modrá a oranžová, položené vedle sebe, dodávají této studii květiny jas a zesilují dojem.

Harmonický podklad

Použití oranžové na podklad vytváří u objektu harmonický dojem. Tmavé a světlé barvy jsou zvýrazněny a dobře viditelné.

2 Budování ploch

Stejnými namíchanými barvami, ale 25mm (1") štětcem, namalujte jednotlivé plochy kočky. Na její levé straně aplikujte tmavě fialovou s velkým množstvím bílé. Dalšími tahy štětcem přidejte stopu síeny pálené a vytvořte tak tonální variace.

3 Finální doteky

13mm (½") štětcem namalujte rysy tváře tak, aby měla daleko propracovanější vzhled než ostatní tělo. Přidejte světla na pozadí, abyste vizuálně posunuli kočku dopředu.

4 Celkový efekt

Velké plochy zůstaly nedotčené, a proto podkladová barva hraje důležitou roli na dokončeném obraze a vytváří jedinečnou interpretaci objektu.

Podkladová barva

MALOVÁNÍ POZADÍ

Podklad je vrstva barvy nanesená na povrch plátna ošetřeného základním nátěrem před samotným začátkem malby. Pokud malujete přímo na plátno se základním bílým nátěrem, riskujete, že malba bude mít příliš vysokou barevnou stupnici; podklad ve středním tónu vám umožní lepší kontrolu škály. Barevný podklad – zejména když je mu dovoleno místy prosvítat – pomůže i malbu sjednotit.

Podkladové barvy a efekty

Různé barvy podkladu ovlivňují barvy, které následně nanášíte, zatímco texturní aplikace jim dodávají na zajímavosti. Prosvítají-li barvy pozadí na plochách obrazu, napomáhá to propojit jeho prvky.

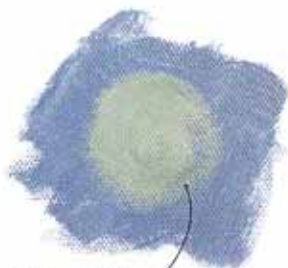
Bílý podklad prosvítá barvou

Bílý podklad

Na bílém podkladu se plochy ředěné barvy jeví jako tlumeně zářivé tam, kde bílá prosvítá. Vysoký kontrast je však překážkou, chcete-li mít pod kontrolou celkový tón obrazu.

Modrý podklad prosvítá skrz kruh a sjednocuje tak obraz

Tmavý podklad

Lazura tmavého podkladu byla štědře nanесena, aby poskytla neprůhlednou vrstvu, která učiní viditelnými tahy štětcem a tónové variace. Modrý podklad ovlivňuje zelenou barvu kruhu.

Komplementární podklad

Červený podklad je komplementární k zelené a zvýrazňuje obraz, dodává kruhu jas a intenzitu. Použití barevného kruhu tímto způsobem může napomoci přesunout oko do ohniska zájmu.

UVEDENÍ DO PRAXE

Na tomto zátiší byl použit okrový podklad ve středním tónu. Skutečnost, že podklad místy malbou prosvítá, dílo přirozeně protepluje a pomáhá spojit prvky zátiší.

Potřebujete

- Velký štětec pro malíře pokojů, plochý štětinnový štětec č. 2, štětinnový filbert č. 6, kulatý syntetický štětec č. 4 a 19mm (3/4") plochý syntetický štětec
- Deska s plátnem střední textury 25 x 30 cm (10 x 12")

Viditelné tahy štětcem přidávají texturu

Zátiší s ovocem

1 Nanesení podkladu

Pozadí nanášíte štětcem pro malíře pokojů, a to žlutým okrem, francouzským ultramarinem a titanovou bělobou, jemně proměňujete barvu a tón, jak se pohybujete po plátně.

2 Skicování tvarů

Plochým štětcem č. 2 nakreslete námět směsí francouzského ultramarinu a sieny pálené. Přesná skica vám pomůže plánovat, kde nechat pozadí prosvítat.

3 Rozvržení hlavních tvarů
Přidejte pozadí z francouzského ultramarinu a neapolské žlutí. Pracujte lehkými tahy štětce filbertem č. 6, abyste omezili množství barvy na povrchu a umožnili pozadí prosvítat.

4 Rozvinutí tónů
Syntetickým štětcem o síle 19 mm (¾") pracujte technikou suchého štětce a naneste jím směs titanové běloby a sieny pálené na ubrus. Pracujte tak, aby podklad prosvíтал skrze smíchané barvy.

5 Přidání detailu
Stejným štětcem přidejte detail na ovoce a nádobu. Naneste suchým štětcem stopy žlutého okru a francouzského ultramarinu všude tam, kde byl podklad příliš pokryt barvou.

6 Finální doteky
Syntetickým štětcem č. 4 umístěte finální světla na nádobu a přidejte po celém obraze detaily, jež malbu pročistí a ztmaví oblasti stínu.

Prolínání barev

MALOVÁNÍ BAREVNÝCH PŘECHODŮ

Akrylové barvy schnou tak rychle, že bývá těžké namalovat prolínání rovnoměrně. Obejít tento problém lze použitím médií, která napomohou upravit malbu směrem ke splývání (jako je tomu u akvarelu), anebo jiných, která zabraňují rychlému schnutí; nechávají pigment „aktivní“ a lze do něj dále malovat (jako u olejových barev). Můžete ovšem také dělat určité tahy štětcem a tak stupňováním barev vytvořit dojem jejich prolínání.

■ Média a zesilovače

K dostání jsou tzv. interaktivní akrylové barvy, jsou však vhodné jenom na tenké vrstvy. Pokud chcete použít k prolínání hutnější barvu, smíchejte ji s gelovým retardérem, který umožní pomalejší schnutí barvy. Ředění vodou zlepšuje barevný tok, ale příliš velké ředění narušuje jasnost barev a schopnost barvy přilnout. Zde pomohou média.

Sytá kvašová barva

Tato barva je výborná na texturní efekty, ale potřebuje zředit vodou nebo médii, aby se dosáhlo jemného prolínání.

Jemná kvašová barva

Tento typ akrylové barvy má hladší konzistenci a je snazší jej roztírat než sytou kvašovou verzi barvy.

Jemná kvašová barva s lesklým médiem

Lesklé médium zvyšuje transparentnost, ale zachovává sílu barvy. Neroztéká se tolik jako zvlhčovaadlo.

Jemná kvašová barva se zvlhčovaadlem

Zvlhčovaadlo vytváří velmi hladkou, transparentní směs. Přidejte je samotné, pro jas, nebo s vodou.

■ Techniky prolínání barev

Prolínání dovoluje míchat vzájemně barvy, ale pokud jsou akrylové barvy promíchány příliš, může celek vypadat po uschnutí nudný a bez života. Abyste se tomu vyhnuli, můžete přidat médium nebo zvolit kratší tahy štětcem, aby se vybudoval splývavý efekt postupně. Existuje několik cest, jak na to.

Šrafování

Diagonální stopy štětce utkaly polohladké ztvárnění obrazu. Menší stopy štětce a více vrstev napodobují hladší prolínání.

Retardér

Tento roztok či gel prodlužuje čas schnutí a umožňuje vám tak nechat splýnout barvy dohromady. Užívá se v poměru s barvou 1 : 1.

Rozplývání

Lehké tahy štětcem vybledají na okrajích. K docílení neviditelného efektu musíte udělat spoustu stop štětcem, a to velmi rychle.

Tečkování

Podobně jako šrafování budují takovéto impresionistické barevné tečky iluzi efektu prolínání (viz také str. 182–185).

UVEDENÍ DO PRAXE

Pestrobarevná kachna představuje dobrou výzvu pro malíře akrylem. K prolnutí stupňovaných barev na peří byla použita média a šrafování.

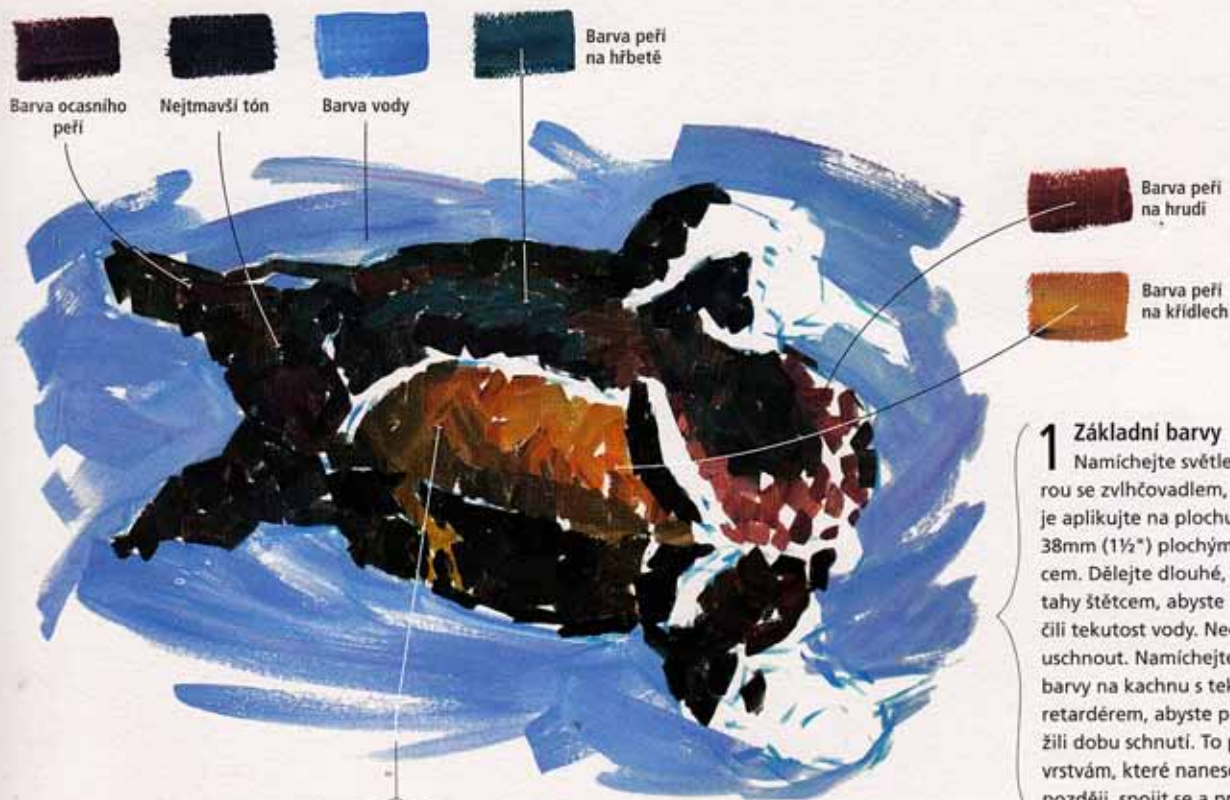

Kachnička karolinská

Potřebujete

- 38mm (1½"), 19mm (¾") a 13mm (½") ploché syntetický štětec
- Zvlhčovaadlo a tekutý retardér
- Napnuté plátno střední textury 50 x 70 cm (20 x 28")

1 Základní barvy

Namíchejte světle modrou se zvlhčovaadlem, pak je aplikujte na plochu vody 38mm (1½") plochým štětcem. Dělejte dlouhé, volné tahy štětcem, abyste naznačili tekutost vody. Nechte uschnout. Namíchejte hlavní barvy na kachnu s tekutým retardérem, abyste prodloužili dobu schnutí. To pomůže vrstvám, které nanese později, spojit se a prolnout.

2 Šrafování

Namočte 38mm (1½") plochý štětec do hlavních barev pro kachnu a krátkými tahy šrafovte. Snažte se, aby si tahy byly co nejvíce podobné, abyste vytvořili rovnoměrný vzhled. Pokud použijete tmavé barvy, které jsou v podobných tónech, vytvoří efekt jemného prolnutí barvy.

„Přidání retardéru, abyste udrželi barvu aktivní, vám dává více času na prolínání barev.“

Hlavní barva

Odrazy hlavní barvy

3 Rozvíjení formy

Pro další vrstvu vezměte menší, 19mm (¾") plochý štětec, s nímž budete zdokonalovat formu kachny. Sledujte kontury hlavy a těla, její kulatou hrud a lesklou linii peří na hřbetě a přidejte zde další šrafování.

4 Uhlazení prolínajících se barev
Příští vrstva „vyleští“ prolínající se barvy. 13mm (½") plochým štětcem udělejte ještě menší šrafování. Také dále rozvíjejte barvy očí a zobáku. V závěrečných fázích budete potřebovat retardér.

„Šrafování vypadá hladší a plnější, když nanesete více hustých vrstev.“

Kresba štětcem a podmalba

NANÁŠENÍ ZÁKLADŮ

Proces malování je snadnější, když pracujete ve fázích. Přínosem kresby a podmalby je určení výchozí struktury vašeho obrazu a vytvoření počátečního bodu, od něhož se odrazíte. V této fázi nakreslíte základní prvky, určíte jejich tvar a rozvrhnete základní barvu a tóny.

■ Hubená barva a jednoduché stopy štětcem

Zředte barvu na podmalbu rozpouštědlem, aby neohrozila následující vrstvy, podle pravidla tučná přes hubenou (viz str. 224–225). U podmalby není třeba jemný detail, a tak vám větší štětec splní většinu vašich požadavků.

Zředěná barva

Zředte barvu na konzistenci akvarelové barvy. Můžete použít terpentýn, lakový benzin s menšími výpary nebo ekologická rozpouštědla, například z kůry citrusových plodů. Barva se roztírá snadno a rychle schne.

Plochý štětec

Na kreslení si vezměte velký nebo střední štětec, aby vás to nenutilo dělat příliš velké detaily. Plochý štětínový štětec je všestranný; uděláte s ním všechny možné stopy.

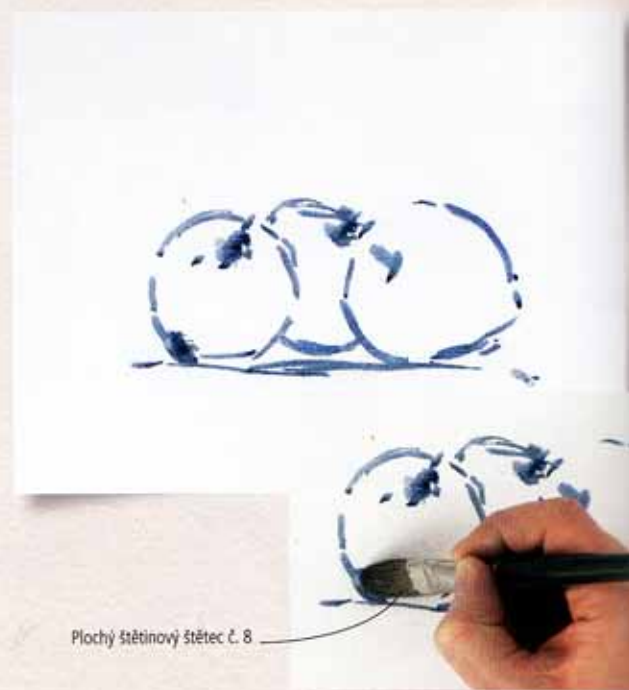
UVEDENÍ DO PRAXE

Tato podmalba je první fází zátiší s jablky. Byly namalovány základní tvary a linie, určeny stěžejní tonální rozdíly a znázorněny hlavní barvy, což poskytuje základ pro pozdější fáze.

Potřebujete

- Plochý štětínový štětec č. 8, štětínový filbert č. 2 a kulatý syntetický štětec č. 6
- Rozpouštědlo a hadřík
- Deska s plátnem střední textury 20 × 25 cm (8 × 10")

1 Kreslení objektu

Použijte zředěnou směs francouzského ultramarínu a sieny pálené a udělejte hrubou skicu. V této fázi nepotřebujete nakreslit každý detail – jak se malba bude rozvíjet, můžete ji přehodnocovat a přemalovávat.

2 Určení tonálních ploch
Rozvrhněte hlavní oblasti stínů. Obměňujte přitom směs francouzského ultramarínu a sieny pálené, abyste podle potřeby dosáhli teplejších nebo chladnějších tónů.

3 Tóny pozadí
Naneste vrstvu barvy na pozadí, upravujte ji dostatečným množstvím rozpouštědla a měňte tón. Chcete-li mít někde světlejší plochy, barvu odsajte.

4 Zjemnění stínů
Zesvětlíte stíny hadříkem, nikoli barvou – je těžké olejové barvy po zesvětlení ztmavít, a tak dejte tmavší tóny na podmalbu.

5 Rozvržení barev

Aplikujte zředěnou směs kadmiové žluti, alizarinového karminu a sieny pálené a rozvrhněte základní barvy jablek štětínovým filbertem č. 2. Měňte směs barev, abyste znázornili barevné změny a naznačili formu jablek. Pamatujte na plochy stínů a upravujte tón směsi barev podle toho.

6 Finální úprava

Hleďte problematická místa tónů, barev a kompozice a podle potřeby je upravte. Podmalba poskytuje příležitost vypořádat se s problémy předtím, než nanese silnější barvu. K úpravě detailů použijte malý štětec a pracujte v mokré barvě; přidejte například tmavší tón na stopky jablek.

„Přemýšlejte o obraze jako o vývoji; jak od stadia kresby postupným třibením nakonec získá svůj tvar jako celek.“

Podmalba uschla
do polotransparentního
vzhledu

Barva jablka odrážející se ve stínu předznamenává budoucí vrstvy

Rozvřzení určuje vztahy mezi základními barvami

7 Zhodnocení vaší podmalby

Podmalba usychá rychle díky zředěné barvě. Zhodnoťte výsledek, než naneseíte silnější barvu; možná budete chtít ponechat některé plochy polotransparentní.

Pastely

BAREVNÝ SVĚT PASTELŮ

Pastely představují dobrý způsob, jak pracovat s barvami. Jsou expresivnější než pastelky, ale lze s nimi zacházet lépe než s malbou; spadají někam mezi kreslicí potřeby a potřeby pro malbu. Jsou k dostání v nekonečné řadě barev, které lze nanášet a prolínat. Rozličné druhy pastelů, obsahující různá pojiva, nabízejí umělci škálu kreslicích vlastností.

Pastely jsou v několika druzích: jako měkké a tvrdé pastely, olejové pastely a akvarelové pastely. Všechny pastely jsou kombinací pigmentu a pojiva a jsou vytvářeny do tyčinky, která se snadno uchopí. Druh pojiva určuje vlastnosti, které pastel má.

Vlastnosti pastelů

Druh, který si vyberete, bude záviset na efektu, který chcete vytvořit, nebo na stylu, jímž chcete kreslit. Například měkké pastely jsou schopné neomezeného prolínání a snadno se roztírají (lehce se však lámou a drolí), ale také

tvorí prach při kreslení a potřebují fixovat, aby se pigment udržel na podložce. Měkké pastely lze dostat v myriádách barev.

Na druhé straně tvrdé pastely obsahují více pojiva a méně pigmentu. To znamená, že jejich barvy nejsou tak intenzivní, ale je tu velká výhoda, méně snadno se zlomí. Tvrdé pastely jsou ideální pro předběžné skici, základní vrstvy, detaily a finální doteky.

Olejové pastely se nedrolí, neroztírají a nepraší. Obsahují asi tolik pigmentu jako ty nejkvalitnější měkké a tvrdé

pastely a vytvářejí čisté, jasné a intenzivní barvy. Navíc nevyžadují fixování, ale protože nikdy zcela neuschnou, je třeba věnovat dokončené práci speciální péči. Jsou rozpustné v rozpouštědlech, vytvářejí barevné lazury a umožňují zvláštní dynamickou kresbu – nanesení lazury a vyškrabání kresby do ní.

Akvarelové pastely jsou v omezenější paletě barev, ale můžete je prolínat s vodou, přesouvat médium štětcem a používat štětec k míchání a „malování“ barvou. Pokud rádi pracujete se štětcem, tyto pastely nabízejí úžasné tvořivé interpretace, ať už na sucho, či na mokro.

Pastelové tužky

Pokud potřebujete přesnou kontrolu finálních detailů, vyberte si pastelové tužky. Jsou praktické a dobře se kombinují s měkkými i tvrdými pastely.

Pořízení pastelů

Tak jako mnoho uměleckých médií jsou pastely k dostání ve dvou kvalitách: studentské pro začátečníky a daleko dražší verze pro umělce. Můžete koupit jednotlivé pastely, ale pokud kupujete pastely poprvé, měla by to být levnější sada pro začátečníky, kterou pak můžete doplnit odlišnými barvami, až je postupně budete potřebovat. Mnozí umělci jsou přesvědčeni o tom, že je lépe koupit méně pastelů dobré kvality než velké množství levnějších a méně kvalitních, protože velice často vytvoří výsledek, který zklame.

Někteří výrobci seskupují jednotlivé barvy do užitečných sad: například pokud rádi pracujete venku, pak stojí za to vyzkoušet krajinářskou sadu se zemitými tóny; pokud jste spíše portrétisté, pak vás bude zajímat sada s tóny pleti.

Různé značky užívají své vlastní, individuální recepty pro výrobu pastelů, každá z nich nabízí originální barvy a pastely se liší tím, jak je cítíte v ruce a jak drží na podložce. Pár z nich můžete vyzkoušet ve vašem místním obchodě pro umělce nebo v umělecké komunitě, než se rozhodnete, které značky budete preferovat.

„Různé značky pastelů mají své individuální recepty a barvy; liší se v tom, jak je cítíte v ruce a jak drží na podložce.“

Měkké pastely

Intenzita barvy, rychlost použití a možnosti prolínání činí z měkkých pastelů fantastické médium. Výběr barev je obrovský.

Pastely a další materiály

NEJLEPŠÍ VÝSLEDKY S MÉDIEM PASTELU

Kvalitní pastely jsou drahé, protože jsou doslova napěchovány pigmentem, a proto je dobré vědět, že nepotřebujete žádné další drahé vybavení, když pracujete s pastelem; většina ostatních nutných potřeb patří mezi běžný materiál pro umělce. A jakmile už jednou začnete umělecky tvořit, zjistíte, jak svoje pastelová umělecká díla nejlépe ochránit.

Další praktické vybavení

Kromě druhu vybraného pastelu existují také určité materiály a způsoby práce, které vylepší vaše dokončené dílo. Šikovnými pomůckami jsou například lepicí páska, skalpel nebo odlamovací nůž, svorka na papíry, kreslicí deska, možná i stojan.

Bezprašná práce

Měkké pastely mají mnoho výhod, pouze jedna vlastnost mezi ně nepatří – při kreslení vytvářejí spoustu prachu. Protože pastely tvoří především jemně mletý pigment smísený s pojivem,

drobné částičky pigmentu se uvolňují na podložku a cokoli, co se nedotkne povrchu papíru či jiné podložky, „volně cestuje“. Pro čisté kreslení nabízíme několik tipů:

Práce kolmo – pracovat na stojanu spíše než na plochém stole zajistí, že každý kus pastelu, který spadne mimo vaši podložku, padá dolů, což minimalizuje šmouhy a zašpinění barev.

Srolované rukávy – zabrání bezděčnému potřísnění nakreslených stop.

Kreslení v dobře větraném prostoru – omezí vystavení se prachu.

Ochrana kreseb – zakrytí každé kresby vrstvou hedvábného papíru bez kyseliny zamezí rozmazání pastelů.

Pomůcky pro olejové pastely

Olejové pastely obsahují jako pojivo tuk či vosk a jsou tvarovány do tyčinky obalené papírem. Protože mají mastný charakter, pigment sedí na podložce spíše jako vrstva a dá se vyškrábat – což je technika známá jako sgrafito (viz str. 218–219) –, chcete-li na určité plochy přidat texturu. Pro sgrafito existují speciální nástroje, ale můžete používat i odlamovací nůž, nebo

Olejové pastely

Jsou vyrobeny jako válcovité tyčinky pigmentu zabalené v papíru, pigment je v nich vázán voskem, někdy také živočišným tukem. Olejové pastely mají odlišnou konzistenci, pracuje se s nimi v mnoha směrech jako při malbě.

dokonce zubní párátka. U olejových pastelů není problémem prach, ale nečistota, a tak mějte po ruce papírové utěrky, které udrží vaše prsty i pastely v čistotě.

Ochrana pastelové kresby

Jak bylo zmíněno výše, měkké a tvrdé pastely vyžadují fixaci, aby se předešlo opadání pigmentových částic a znečištění okolí. Když však kreslíte na pískované papíry (viz str. 215 a 244–245), pak se potřeba fixace během práce snižuje. Pastelový fixativ je chemikálie, která se prodává ve spreji a kterou je

snadné nanášet – avšak vždy s ním pracujte lehce a na dobře větraném místě. Uvědomte si, že fixativ ztmaví barvy. Olejové pastely jako takové fixaci nevyžadují, ale protože tuk nikdy zcela nevyschne (oproti olejovým barvám), pigment hotové kresby se bude stírat nebo rozmazávat. Dobrým tipem je chránit povrch kresby listy hedvábného papíru bez kyseliny nebo ji přímo vsadit do rámu za sklo. Pokud se nechá nechráněná, povrch přitahuje prach. Popravdě, každou pastelovou kresbu je nejlepší uložit – a prohlížet si ji – za sklem.

„Měkké pastely mají při tvoření velmi mnoho výhod, ale jednu nevýhodu – během kreslení tvoří prach.“

Měkké a tvrdé pastely

Jemné rozdíly mezi tím, které pastely jsou měkčí a které jsou tvrdší, záleží na mnoha faktorech a liší se podle výrobce. V průběhu praxe zjistíte, kterým dáváte přednost a které značky jsou vašimi favority.

Tvoření stop v barvě 1

EFEKTY TVRDÝM A MĚKKÝM PASTELEM

Stejně jako ostatními médii můžete různé stopy kreslit i tvrdým a měkkým pastelem. To, co je pozoruhodné, je však jasná barva pastelů. Zkuste nyní odhalit, jak prolínat či nanášet barvy tak, abyste vytvořili množství odstínů.

Kreativní použití fixativu

O fixativu můžete přemýšlet jako o výtvarném nástroji. Fixuje barvu a pigment na místě (nejpraktičtější je to na konci projektu), ale dá se použít i ke ztmavení barev během tvoření. Obě tyto vlastnosti vám umožní dosáhnout dalších efektů.

1 Vrstva pastelu s fixativem

Jedním z kreativních způsobů, jak fixativ použít, je maskování ploch a pak ztmavení nezamaskovaných míst. Zde je plocha rovnoměrného tónu se světlým, středním a tmavým tónem, prolnutými dohromady.

2 Maskované pruhy

Vezměte pruhy bílého papíru, přilepte je lepicí páskou a rozvrhněte tak plochy, které chcete nechat světlé.

3 Ztmavené pásy

Postříkejte vnitřní část, pak odstraňte pruhy a odhalte vzniklé ztmavené plochy. Barvy se zapustí do sebe.

UVEDENÍ DO PRAXE

Tvrdý či měkký pastel můžete použít ke kombinacím barev mnoha způsoby a kreslit jím expresivní stopy přitahující oko. Jakmile se to naučíte, můžete tyto základní techniky aplikovat při kreslení všech druhů objektů.

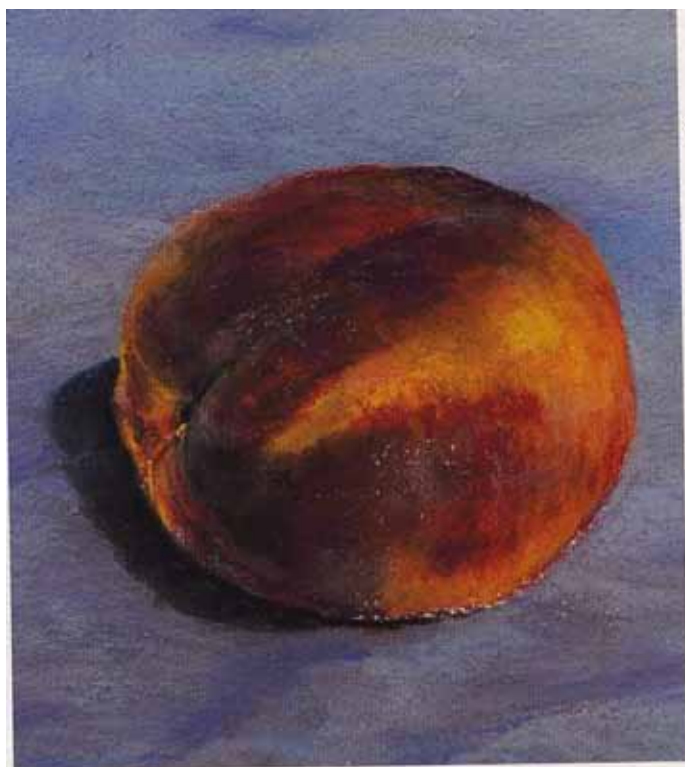
Jednosměrné stínování a šrafování

Při kombinování barev kreslete linky v jednom směru (stínování) i překrývající se v opačných směrech (šrafování). Zakřivené linky sledující tvar hrušky také pomáhají popsat její tvar.

Vrstvení a rozplývání

Namísto hladkého prolnutí barev můžete štedře nanést barvu na celý papír a umožnit vrstvám pastelových barev se vizuálně smíchat (viz str. 224–225). Zde vidíte, jak se různé barvy pokládají a proplétají (viz str. 228–229).

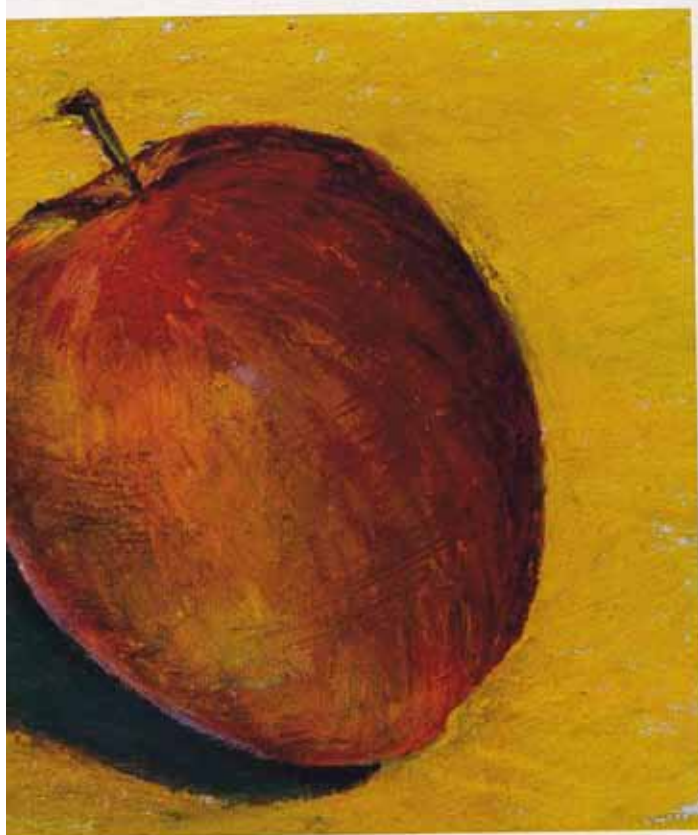
„Objeďte techniky tvoření stop, které jsou nejlepší pro kresbu plnou barev.“

Propojte jednu barvu s druhou a vytvořte prolináním souvislý barevný přechod. Prstem nebo hadříkem jemně vetřete jednu nebo několik barev (vedle sebe) do sebe (viz str. 224–225).

Lazurování

Lazurování je způsob aplikace barev, který naznačí texturu tak, že lehce překryje jednu barvu barvou druhou. Zkuste užít měkký pastel uchopený tak, aby kreslil po straně, přes vrstvu tvrdého pastelu; tehdy se spodní barva nepohne (viz str. 268–269).

Komplementární kontrast

Kreslení teček, čárek nebo čar umístěných vedle sebe dává zdálky dojem propojení a prolinání barev. Umístění komplementárních barev, jak je tomu zde, maximalizuje intenzitu barev (viz str. 262 až 263).

Tvoření stop v barvě 2

BAREVNÉ EFEKTY OLEJOVÝMI PASTELY

V kontrastu k tvrdým a měkkým pastelům (viz str. 216–217) tvoření stop olejovými pastely umělci dále zprostředkovává proces „plynutí“ kresby. Je to díky máslovité struktuře olejového pastelu.

■ Výhody olejového pastelu

Někteří umělci si oblíbili olejový pastel, protože nabízí čistší způsob práce – netvoří prach (na rozdíl od tvrdého a měkkého pastelu), a pokud se drží v papírovém obalu, prsty zůstanou čisté. Jenže když držíte olejový pastel bez obalu, otevírá vám to celou škálu technik tvoření stop.

Šrafování

Překrývající se krátké stopy vedou oko skrz různé plochy kresby i kolem nich a současně tvoří vizuální směr barev.

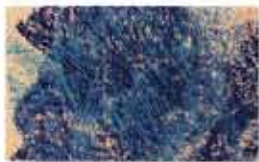
Sgrafito

Technika sgrafita je praktická u detailu. Aplikujte vrstvy barev, pak vyškrábejte svrchní vrstvu ostrou špičkou skalpelu a odhalíte vrstvu pod ní.

Tinty

Vytvořte lehčí verzi barvy (známou jako tinta, viz str. 24) buď menším tlakem na pastel, nebo přidáním bílé na její povrch.

Lazurování

Lehká, hravá technika užívá krátké stopy pastelem k budování textury. Jedna barva je nanášena přes druhou, velmi odlišnou základní vrstvu (pro zvýšení efektu).

Prolínání nasucho

Suché prolínání je zakreslení či zapracování jednoho pastelu do druhého; další technikou je jemné vetření jedné barvy do druhé prstem.

UVEDENÍ DO PRAXE

Tato studie lesa s kobercem modrých zvonků obsahuje plochy jasné sluneční záře a studených stínů. Je výborně nastavena pro uplatnění uvedených technik a vytvoření laskavé a intenzivní kresby olejovým pastelem.

Potřebujete

- Olejové pastely Sennelier
- Těrka
- Odlamovací nůž nebo skalpel
- Pískovaný papír pro pastel Canson Mi-Teintes Touch 350 gsm

Les s modrými zvonky

1 První stopy

Špičkou tmavého olejového pastelu vytvořte základní kresbu různými variantami tahů pod různým tlakem, což poskytne kresbě dobrou strukturu. Pak můžete budovat tonální směrnice pro pozice stromů, trav, listů a zvonků.

Šrafované barvy

Podle směru trav, kmenů stromů stoví v pozadí vše vyřafujte několika barvami najednou. Na určitých místech nechte papír prosvítat jako rvy navíc.

„Hledejte plynulý přístup; pracujte s pastely v harmonii.“

3 Souvislé prolínání

Špičkou prstu (nebo těrkou, viz str. 79) jemně prolínejte jednu barvu do druhé a vytvořte tak souvislý celkový vzhled kresby. Prolínání zde zvláště prospívá kmenům stromů.

4 Finální detaily sgrafitem

Ostrou špičkou ostří skalpelu se proškrábejte vrstvami olejového pastelu; přidáte tak detail a velmi tenké linky. Oškrábání pastelu také odhalí jinou barvu papíru, což vytvoří vizuální zajímavost. Budte však opatrní, abyste papír neprořezali nebo neprotrhli.

Tonální hodnota

SVOBODA BAREVNÉHO PROJEVU

Pochopení tonální hodnoty je srdcem dobrého designu a vyjádření v barvě. Tonální hodnota znamená světlost či tmavost barvy. Představte si škálu běžící od bílé přes všechny šedi až do černé. Každá barva má své místo v podobném řetězci. Pokud je barva světlá, má světlou tonální hodnotu; pokud je tmavá, má tonální hodnotu tmavou. Avšak vidět tonální hodnotu není snadné – chce to praxi.

■ Seřazení pastelů podle tonální hodnoty

Je praktické seřadit si všechny pastely do tří tonálních hodnot: na světlé, tmavé a ty mezi tím. Jakmile si své barvy takto seřadíte, budete mít vždy správnou barvu ve správné hodnotě, kdykoli ji budete potřebovat. Dole je zobrazeno rozřídění zeleni.

Plná škála barev

Na této náhledové skice pastelem vyplňují barvy plnou tonální škálu – od velmi tmavého stromu přes středně zelenou zem po velmi světlou oblohu.

Skica v nízkém klíči

Tonální klíč kresby (viz str. 25) popisuje její celkovou tonální hodnotu. Zde byly užity barvy na tmavším konci škály.

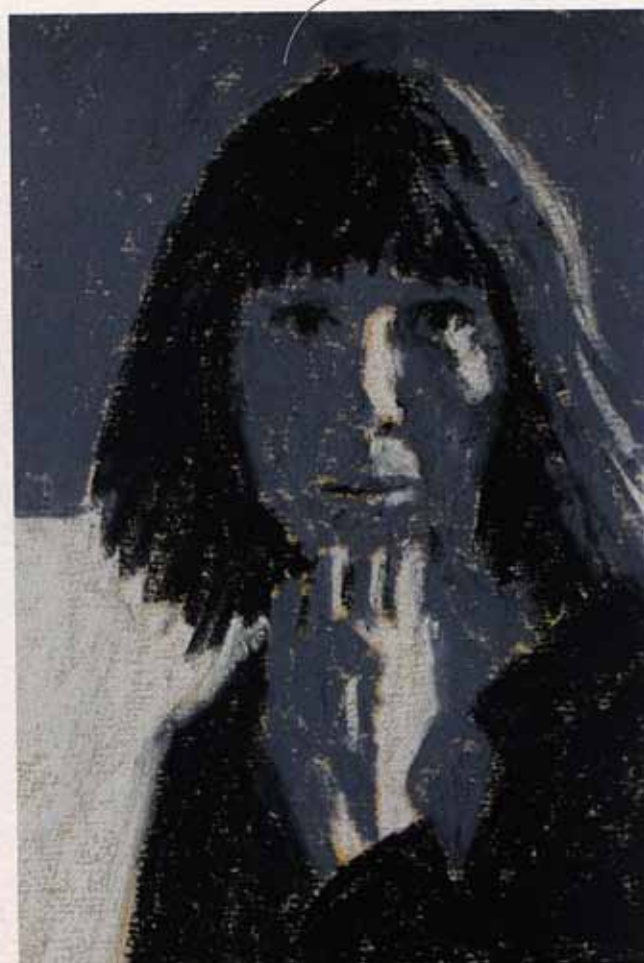
Skica ve vysokém klíči

Zde je pravý protiklad, celková kresba je světlá a jasná; používá barvy ze světlého konce škály tonálních hodnot.

UVEDENÍ DO PRAXE

Vezměte si zrcadlo. Nejlepší cestou k vnímání tonální hodnoty je přimhouřit oči; nyní vidíte více černobíle. Podívejte se na sebe, obraz zjednodušte a seřaďte tóny do tří hodnot: na světlé, střední a tmavé. Pak udělejte náhledovou skicu. Na základě monochromní skici ve správných tonálních hodnotách můžete pak zvolit jakýkoli pastel téže hodnoty pro barevné verze.

Střední tonální hodnotou je tmavě šedá

Černá, šedá a bílá

Tato verze slouží jako rozšířená náhledová skica. Vezměte náhledovou skicu a obrysy obkreslete na pískovaný papír. Pak vezměte černý pastel a vyplňte tmavé plochy. Totéž učiňte s bílým pastelem na světlých plochách a s šedým na plochách střední tonální hodnoty. To vám poskytne základ pro další verze.

Nejtmavší modře (nízký klíč)

Na této kresbě v nízkém klíči budou všechny barvy, které použijete, pocházet z tmavšího konce škály tonálních hodnot. Zvolte si výběr modrých od velmi tmavé do modré střední tonální hodnoty, která bude vaší nejsvětější barvou. Až dokončíte kresbu, přimhouřte oči a podívejte se, že všechny tři tonální hodnoty jsou jasně viditelné.

Nejtmavší modrá koresponduje s černou na první skice

Růžová je nejtmavší tonální hodnotou

Divoké barvy

Tato verze zobrazuje, že když si vybíráte barvy pastelů ve správné tonální hodnotě (světlé, střední či tmavé), můžete k vyjádření svého uměleckého záměru použít jakoukoli barvu. Všimněte si, jak se všechny tyto jasné barvy stále drží na svém místě.

Žlutá je nejsvětější tonální hodnotou

Teplé barvy (vysoký klíč)

V kontrastu k verzi v nízkém klíči tato kresba používá barvy ze světlejšího konce tonální škály. I tentokrát, když přimhouříte oči, uvidíte stále ještě jasné tři tonální hodnoty. Pro tuto verzi si vyberte barvy, které jsou teplé, tj. žluté, oranžové a červené (růžové).

„Jednou z nejlepších cest, jak vnímat tonální hodnoty, je přimhouřit oči. Tak vaše oči začnou vnímat více černobíle než v barvě.“

Posun k abstrakci

ZJEDNODUŠENÍ A INTERPRETACE

Jednou z cest, jak pracovat s abstrakcí, je vzít námět – krajinu, postavu nebo zátiší – a zjednodušit ho eliminací detailu a odhalit tak skryté formy. Vzdalte se realismu a experimentujte s alternativními barvami a interpretačními stopami.

■ Experimenty s abstrakcí

Vyberte si námět a vytvořte náhledové skici za použití zjednodušených tvarů, abyste vyjádřili tonální detail. Experimentujte s barevnými možnostmi, měňte klíč, teplotu či tonální hodnoty.

Původní námět

Náhledová skica

Zjednodušte krajinu, hledejte linie, tvary a vzory a převádějte barvu do monochromu.

Přírodní barevná studie

Zkuste barevné schéma, rozvrhněte světlo a stín ve tvarech barev. Tyto barvy vycházejí z původní fotografie.

Studie sytých barev

Nyní zkuste barvy, které v přírodě nevidíte. Nedržte se zpátky – neobvyklá barevná paleta je pohybem směrem k abstrakci.

UVEDENÍ DO PRAXE

Silné vertikální linie a kontrasty světla a stínu na této lesní scéně jsou dobře převedeny do abstraktní palety sytých barev a volných stop.

Potřebujete

- Barevné pastely Unison
- Pískovaný papír UART premium 400 pro pastel

Les v polostínu

1 Barevná paleta

Vyberte si paletu a naneste základní barvy. Zde jsou to pásy teplých červených a oranžových, kontrastujících s chladnými zelenými a modrými. Barvy upevněte vyhlazením papírovou utěrkou.

2 Stopy přes

Na povrch vyhlazeného základu naneste volné a přerušované stopy navozující dojem světla; stejnými barvami jako v první vrstvě.

3 Přidejte vertikály

Kmeny stromů zvýrazňují dojem skupiny a formátu. Přidejte esenci vertikálních linií náhodnými, rychle kreslenými stopami.

4 Za hranice fotografie

Přidejte svou vlastní interpretaci barev na spodní část kresby bez ohledu na referenční snímek. Naslouchajte kresbě – co myslíte, že potřebuje?